

WÓJT GMINY GOSTYNIN

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY GOSTYNIN**

**UWARUNKOWANIA ZAGOSPODAROWANIA
PRZESTRZENNEGO**

GOSTYNIN – CZERWIEC – 2003 r.

SPIS TREŚCI:

str.

1.	Wstęp	4
2.	Gmina Gostynin w regionie, powiązania zewnętrzne	5
3.	Uwarunkowania przyrodnicze	6
3.1.	Przyrodnicze powiązania gminy Gostynin z otoczeniem	6
3.2.	Regionalizacja fizyczno - geograficzna	6
3.3.	Morfologia terenu	7
3.4.	Budowa geologiczna	8
3.5.	Surowce mineralne i złoża organiczne	9
3.6.	Wody powierzchniowe	10
3.7.	Wody gruntowe	10
3.8.	Gleby	12
3.9.	Szata roślinna	13
3.10.	Prawne formy ochrony przyrody – obszary i obiekty środowiska ustanowione na podstawie przepisów szczególnych	14
3.10.1	Gostynińsko Włocławski Park Krajobrazowy	14
3.10.2	Obszary chronionego krajobrazu	16
3.10.3	Zespoły przyrodniczo - krajobrazowe	16
3.10.4	Rezerваты przyrody	17
3.10.5	Pomniki przyrody	18
3.10.6	Użytki ekologiczne	19
3.11.	Zagrożenia środowiska	20
3.11.1	Zagrożenie powodziowe a ochrona przyrody	20
3.11.2	Zanieczyszczenie powietrza	20
3.11.3	Zagrożenie hałasem i nadzwyczajne zagrożenie środowiska	21
3.12.	Diagnoza – przydatność obszarów dla celów produkcji rolniczej, leśnej, turystyki i rekreacji	22
4.	Uwarunkowania kulturowe i kierunki działań	23
4.1.	Przemiany historyczne oraz charakterystyka zasobów kulturowych	23
4.2.	Charakterystyka problematyki archeologicznej	23
4.3.	Rejestr zabytków, ewidencja dóbr kultury, dane historyczne	26
4.3.1	Belno	26
4.3.2	Białotarsk	26
4.3.3	Bierzewice	27
4.3.4	Brzozówka	27
4.3.5	Gaśno	27
4.3.6	Gorzewo	27
4.3.7	Gulewo	27
4.3.8	Lucień	27
4.3.9	Miałkówek	28
4.3.10	Nagodów	28
4.3.11	Nowy Zaborów	28

4.3.12 Osiny.....	28
4.3.13 Piotrów.....	29
4.3.14 Podgórze.....	29
4.3.15 Pomorzanki.....	29
4.3.16 Rogożewek.....	29
4.3.17 Różków Stary.....	29
4.3.18 Sierakówek.....	29
4.3.19 Sieraków.....	30
4.3.20 Skrzany.....	30
4.3.21 Sokolów.....	31
4.3.22 Solec.....	32
4.3.23 Strzałki.....	32
4.3.24 Teodorów.....	32
4.3.25 Zwoleń.....	32
4.3.26 Zuzinów.....	32
4.4. Wykaz najwartościowszych stanowisk archeologicznych – tabela.....	33
5. Sieć osadnicza gminy, struktura funkcjonalno-przestrzenna.....	41
6. Uwarunkowania demograficzne i społeczne.....	41
6.1. Bezpieczeństwo publiczne.....	41
6.2. Infrastruktura społeczna.....	42
6.3. Budownictwo mieszkaniowe.....	42
6.4. Intensywność wykorzystania terenów.....	43
6.5. Turystyka i rekreacja.....	43
7. Gospodarka i rynek pracy.....	44
7.1. Strefa gospodarcza – rolnictwo i leśnictwo.....	44
7.2. Strefa gospodarcza (podmioty gospodarcze).....	45
7.3. Wytyczne do aktywizacji gospodarczej.....	45
8. Gminny układ komunikacyjny – stan i funkcjonowanie.....	46
9. Infrastruktura techniczna.....	47
9.1. Zaopatrzenie w wodę.....	47
9.2. Gospodarka ściekowa.....	48
9.3. Zaopatrzenie w gaz.....	48
9.4. Gospodarka cieplna.....	49
9.5. Gospodarka odpadami.....	49
9.6. Mała retencja.....	49
10. Przepisy prawa miejscowego.....	49
Źródła informacji.....	51
Zespół autorski.....	53

1. WSTĘP

Ustawa o zagospodarowaniu przestrzennym, która weszła w życie z dniem 1.01.1995r., wprowadziła nowe zasady realizacji polityki przestrzennej na trzech szczeblach władzy.

Polityka przestrzenna państwa formowana jest w „Koncepcji polityki przestrzennego kraju”.

Na szczeblu województwa sporządzone jest na tej podstawie „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego województwa”.

Natomiast samorząd terytorialny opracowuje „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy”, będący opracowaniem własnej, lokalnej strategii i polityki rozwoju.

Jest to dokument uchwalony przez Radę Gminy i powinien zawierać normy i zasady określające kierunki działania oraz założenia polityki przestrzennej gminy, jak też formułować wnioski do „Studium zagospodarowania przestrzennego województwa”.

Zgodnie z w/w ustawą „Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gostynin” składa się z dwóch zasadniczych części:

- 1) zbioru informacji mających wpływ na zagospodarowanie przestrzenne gminy – uwarunkowania rozwoju,
- 2) sprecyzowanych kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy.

Ustalenia zawarte w Studium po zatwierdzeniu przez Radę Gminy stają się wiążące przy opracowaniu projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, choć nie mogą być podstawą do wydawania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

Celem studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Gostynin jest określenie polityki przestrzennej na jej obszarze, uwzględniającej ustalenia strategii rozwoju województwa, a jednocześnie zidentyfikowanie kierunków przyszłego zainteresowania w najbardziej odpowiednich, dla niej właśnie charakterystycznych obszarach.

Wymaga to rzetelnej i szczegółowej analizy poszczególnych składników zagospodarowania przestrzennego, elementów środowiska przyrodniczego i dziedzictwa kulturowego.

Rezultatem tych działań jest synteza uwarunkowań rozwoju Gminy Gostynin w zakresie:

- powiązań zewnętrznych
- środowiska przyrodniczego
- sieci osadniczej, struktury funkcjonalnej i wykorzystania terenów
- infrastruktury technicznej
- układu komunikacyjnego
- przepisów prawa miejscowego

- jakości życia mieszkańców
- stanu zainwestowania
- demografii i zachodzących procesów społecznych
- kierunków polityki państwa i strategii rozwoju kraju

które w takiej właśnie kolejności zostaną zaprezentowane w niniejszym opracowaniu.

Zakres opracowania.

1. Terytorialny zasięg opracowania obejmuje teren gminy Gostynin w jej granicach administracyjnych, poszerzony analizami i wnioskami o obszary powiązane z nią funkcjonalnie i przestrzennie.
2. W warstwie prognostycznej i programowej nie będzie się określało konkretnych horyzontów czasowych, gdyż są one zależne od efektywności realizacji polityki przestrzennej.
3. Zakres rzeczowy będzie obejmował zarówno opracowanie tekstowe jak i graficzne (mapy w skali 1 : 25 000 i 1 : 200 000).

2. GMINA GOSTYNIN W REGIONIE, POWIĄZANIA ZEWNĘTRZNE, UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE ZE STRATEGII WOJEWÓDZTWA I KRAJU

Gmina Gostynin położona jest na Mazowszu, w województwie mazowieckim, w zachodniej części Pojezierza Gostynińskiego.

Gmina charakteryzuje się dobrą dostępnością komunikacyjną. Najważniejsze znaczenie pod tym względem mają drogi przebiegające przez teren gminy i łączące się w mieście Gostyninie leżącym w centrum gminy Gostynin. Najważniejszymi drogami w gminie są:

- droga krajowa międzyregionalna nr 60 relacji Kutno – Gostynin – Płock – Ciechanów.
- droga wojewódzka nr 573 Nowy Duninów – Gostynin.
- droga wojewódzka nr 582 Żychlin – Gostynin.
- droga wojewódzka nr 265 Kowal – Gostynin.
- droga wojewódzka nr 581 Krośniewice – Gostynin.

Droga nr 60 łączy się z międzynarodową trasą drogową nr 2 Słubice – Terespol a droga nr 265 z międzynarodową trasą drogową nr 1 Gdańsk – Cieszyn.

Droga krajowa w obszarach zabudowanych jest ulicą główną – G 1/2, docelowo (G 2/2).

Dobre powiązania komunikacyjne gminy Gostynin z regionem oprócz powiązań przyrodniczych są jednym z głównych czynników rozwoju produktu turystycznego, szczególnie dla

położonych w odległości do 100km dużych skupisk ludności miejskiej w Płocku, Włocławku, Warszawie i Łodzi.

Gmina posiada bezpośrednie połączenia kolejowe na kierunku Kutno – Płock.

3. UWARUNKOWANIA PRZYRODNICZE

3.1. Przyrodnicze powiązania gminy z otoczeniem.

Gmina Gostynin jest jednostką administracyjną, co oznacza, że jej granice sztucznie wydzielają ją z przestrzeni przyrodniczej. Tymczasem gmina ta, a zwłaszcza jej północna i północno-zachodnia część wykazuje silne powiązania ekologiczne z sąsiednimi terenami należącymi do gmin: Łąck, Nowy Duninów, Baruchowo. Są to tereny Pojezierza Gostynińskiego, w dużym stopniu zalesione i stanowiące tzw. węzeł ekologiczny w systemie obszarów chronionych (w sieci ekologicznej EKONET-POLSKA jest to węzeł o randze krajowej, leżący na trasie korytarza ekologicznego doliny Wisły o randze europejskiej).

Wysoka ocena walorów przyrodniczych tych terenów przejawiała się w inicjatywach podejmowanych na rzecz ochrony tych terenów; jednak – jak można teraz ocenić – ochrona ta nie w pełni była skuteczna. W 1979 roku na terenach Pojezierza Gostynińskiego należących do gmin: Gostynin, Łąck, Nowy Duninów, Włocławek, Kowal i Baruchowo utworzono Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy wraz z otuliną. Natomiast z inicjatywy leśników na terenie tym powstał Leśny Kompleks Promocyjny Lasy Gostynińsko-Włocławskie, który objął lasy wchodzące w skład Nadleśnictw: Gostynin, Łąck i Kowal. Ostatnią inicjatywą dotyczącą tych terenów jest zgłoszenie ich przez Polskę pod nazwą „Lasy Gostynińsko-Włocławskie” do europejskiej sieci ekologicznej NATURA 2000.

3.2. Regionalizacja fizyczno-geograficzna.

Według podziału fizyczno-geograficznego Polski (Kondracki 1988) przez teren Gminy Gostynin przebiega granica dzieląca prowincję Niż Środkowoeuropejski na dwie podprowincje: Pojezierza Południowobałtyckie oraz Niziny Środkowopolskie. Gmina leży zatem w zasięgu obydwu podprowincji, a dokładniej w zasięgu mezoregionów: Kotliny Płockiej należącej do Pradoliny Toruńsko-Eberswaldzkiej, Pojezierza Kujawskiego należącego do Pojezierza Wielkopolskiego, Równiny Kutnowskiej należącej do Niziny Środkowomazowieckiej i Wysoczyzny Kłódawskiej wchodzącej w skład Niziny Południowo-Wielkopolskiej.

Kotlina Płocka jest równiną morenową, urozmaiconą łańcuchem kemów i moren, ciągnących się równolegle do doliny Wisły, przy czym najwyższe wzniesienia dochodzą do 163,0

m npm. Od północy i wschodu Kotlina Płocka przylega do Równiny Raciążskiej i doliny Wkry, od południa opada stromą krawędzią do doliny Wisły.

Pojezierze Kujawskie leży pomiędzy rynną goplańską, a Kotliną Płocką w pradolinie Wisły. Południową granicę wyznacza linia najdalszego zasięgu ostatniego zlodowacenia, stanowiąca wyraźną granicę krajobrazową. Pojezierze stanowi typową powierzchnię moreny dennej urozmaiconą wielką ilością zagłębień.

Równina Kutnowska znajduje się na północ od doliny Bzury i na południe od doliny Wisły. Granicę zachodnią tworzą moreny kutnowskie oddzielające Równinę Kutnowską od Wysoczyzny Kłódawskiej.

Ostatnia z reprezentowanych na obszarze gminy Gostynin krain, to Wysoczyzna Kłódawska. Stanowi ona morenową równinę denudacyjną. W podłożu Wysoczyzny Kłódawskiej przebiega tektoniczny wał kujawski z wysadem solnym.

3.3. Morfologia terenu.

Powierzchnia gminy Gostynin jest urozmaicona. Maksymalne wysokości bezwzględne występują w środkowej i południowej części gminy i wynoszą 120 –135 m npm.

Najniższe wysokości rzędu 70 – 80 m npm występują w dolinach rzek: Przysowy, Skrwy Lewej i Osetnicy oraz w okolicy jezior Lucieńskiego i Białego. Średnio obszar gminy wznosi się na wysokość 110-120 m npm.

Wody powierzchniowe wykorzystują istniejące obniżenia dolinne; spływając w kierunku Wisły wyerodowały one szeroką bramę w krawędzi wysoczyzny polodowcowej. W obniżeniu tym rozlokowało się miasto Gostynin.

Wysoczyzna polodowcowa góruje nad pradoliną Wisły 20-metrowej wysokości krawędzią, która miejscami jest dość stroma i na ogół opada w kierunku północnym. Dno pradoliny jest płaskie, urozmaicone wydrami. W obrębie pradoliny znajdują się dwa ciągi jezior rynnowych. Północny ciąg to jeziora: Białe, Lucieńskie, kilka mniejszych zbiorników wodnych i na zachodzie, poza granicami gminy Gostynin, jezioro Skrzyneckie. Drugi ciąg jezior – południowy to jezioro Przytomne, Gościąż, Zuzinowskie i cały szereg małych zbiorników.

Kotlina Płocka usytuowana jest w strefie marginalnej zlodowacenia bałtyckiego i hipsometrycznie stanowi część wysoczyzny lodowcowej, niższą w stosunku do właściwego poziomu wysoczyzny. Znamioną cechą tej krainy są ciągi ozów. Na obszarze gminy Gostynin występuje Oz Gostyniński – największy (o długości ok.6 km i wysokości dochodzącej do 30 m). Leży on prawie w całości w obrębie wysoczyzny, a jedynie jego początek znajduje się w obrębie Kotliny Płockiej.

3.4. Budowa geologiczna.

Z analizy profili wierceń wynika, że:

- najgłębsze z wykonanych otworów zakończono w utworach jurajskich wykształconych w postaci wapieni oraz iłolupków. Ich strop stwierdzono na głębokości od 88,5 m ppt. Do 174,1 m ppt., a spągu nie osiągnięto do głębokości 326,7 m ppt
- utwory kredowe nawiercono tylko w jednym otworze na głębokości 85,6 m ppt., w północnej części gminy, w dolinie Wisły i nie przewiercone do głębokości 298,0m ppt.
- bezpośrednio nad nimi zalegają utwory trzeciorzędowe, których miąższość wynosi od 43 m do ponad 170 metrów (wzrasta z północy na południe) a ich strop występuje na głębokości od 8,5 m ppt. I 13 m ppt. do 88,5 ppt.
- miąższość utworów czwartorzędowych waha się od 8,5 m do 88,5 m.

Dla zainwestowania terenu gminy istotne znaczenie ma przypowierzchniowa warstwa utworów czwartorzędowych (holoceńskich i plejstocieńskich).

Niemal na całym obszarze równin terasowych od powierzchni terenu występują różnoziarniste piaski, pospółki i żwiry, wodno-lodowcowe i rzeczne, o miąższości od kilku do ponad 80 metrów. Są to w przewadze grunty średniozagęszczone i zagęszczone.

Podobnymi warunkami gruntowymi podłoża odznacza się obszar równiny sandrowej, gdzie jednak miąższość utworów piaszczystych jest najwyżej kilkumetrowa.

Również w obrębie wysoczyzny (w części południowej gminy) występują od powierzchni terenu grunty piaszczysto-żwirowe, o zróżnicowanej miąższości (od kilkunastu centymetrów do ponad 2 m). Są to obszary w rejonie miejscowości: Ruszków-Osada, Zieleniec – Babska Huta, Polesie.

Odmiennymi parametrami geotechnicznymi odznaczają się grunty niespoiste, reprezentowane głównie przez drobne i średnie piaski, budujące na północy gminy wydmy. Są to grunty zazwyczaj luźne, pochodzenia eolicznego.

Największe powierzchnie na obszarze wysoczyzny zajmują gliny zwałowe, tj. gliny piaszczyste i piaski gliniaste; posiadają one na ogół konsystencję twardoplastyczną i półzwartą, należy jednak liczyć się z lokalną zmiennością konsystencji tych gruntów wraz ze wzrostem wilgotności.

Dno dolin rzek, rynien subglacialnych oraz zagłębień bezodpływowych wypełniają holoceńskie utwory rzeczno-bagienne i jeziorne. W dolinach rzek są to zazwyczaj różnoziarniste, luźne piaski z przewarstwieniami namułów organicznych, w pozostałych - głównie namuły

organiczne oraz torfy, niekiedy nawet o znacznych miąższościach, pozwalających na ich eksploatację.

3.5. Surowce mineralne i złoża organiczne.

Gmina Gostynin należy do stosunkowo zasobnych w surowce mineralne. Morfologia terenu i budowa geologiczna warstw przypowierzchniowych daje jednak niewielkie przesłanki na udokumentowanie perspektywicznych, o znaczeniu przemysłowym złóż kruszywa naturalnego czy surowców ilastych na tym terenie (istnieją jedynie możliwości na udokumentowanie złóż o znaczeniu lokalnym.) Powszechnie występują utwory piaszczyste, sporadycznie spotyka się utwory piaszczysto-żwirowe. Nie ma jednak możliwości rozszerzenia eksploatacji, gdyż większość odkrywek znajduje się w zasięgu obszarów chronionego krajobrazu, czy parków krajobrazowych, bądź obszarów zabudowanych.

Na terenie gminy Gostynin występują:

- udokumentowane złożo węgla brunatnego „Gostynin”, położone pod obszarem miasta Gostynina oraz pod filarem oporowym toru kolejowego co m.in. uniemożliwia eksploatację - zaklasyfikowane do zasobów pozabilansowych,
- złożo piasków kwarcowych do produkcji cegły wapienno-piaskowej w okolicy Gostynina,
- złożo pospółki i żwirów w okolicy Leśniewic i Brzozówki,
- złoża surowców ilastych: glin zwałowych i ilów zastoiskowych na terenie przyległym cegielni Gostynin i okolic Osin, Konarów i Dąbrówki,
- złożo kruszywa w rejonie Sierakowa,
- złożo surowców ilastych w rejonie Sokołowa, (poza tym surowce ilaste tj. gliny zwałowe oraz ily i mułki zastoiskowe stwierdzono w odkrywkach w miejscowościach: Halinów, Lisica i Osiny),
- złożo piasków kwarcowych do produkcji silikatów w okolicy miejscowości Lubaty-Aleksandrów,
- złożo pospółki i surowców ilastych (ilów warwowych) „Osiny”, eksploatowane od 1982 r. (korzystały z niej cegielnie w Lisicy i cegielnia Glinice w gm. Strzelce)
- złoża torfu i gytii wapiennej - 65 rozpoznanych i 8 udokumentowanych (mogą stanowić surowiec dla rolnictwa i ogrodnictwa, od lat nie prowadzi się jednak na tym terenie eksploatacji),

Na obszarze gminy niewielkie wyrobiska piasków były eksploatowane na potrzeby lokalne, stad dość licznie występują już nieczynne wyrobiska.

Na pozostawienie w obecnym stanie zasługują doły potorfowe w rejonie Huty Nowej i Krzywia. Są one atrakcyjne krajobrazowo, stanowią ostoje ptactwa wodnego i roślinności wodnej, pełnią funkcje retencyjne.

3.6. Wody powierzchniowe.

Przeważająca część gminy odwadniana jest przez cieki należące do zlewni rzeki Skrwy Lewej – dopływu Wisły.

Wody powierzchniowe gminy charakteryzują się dużym urozmaiceniem i malowniczością. Szczególnie północna część gminy – z jeziorami i innymi mniejszymi zbiornikami wodnymi oraz środkowa - z rynną subglacjalną, wykorzystaną obecnie przez rzekę Skrwę Lewą. Na wysoczyźnie, zwłaszcza w sąsiedztwie i na obszarze moreny czołowej występują licznie, małe zbiorniki wodne, które wypełniają zagłębienia bezodpływowe, co jest charakterystyczne dla strefy marginalnej.

Teren gminy odwadniany jest przez cieki należących do zlewni Skrwy Lewej, w tym przez największy jej dopływ - rzekę Osetnicę. Jedyne niewielki fragment położony w zachodniej części należy do zlewni Rakutówki – dopływu Zgłowiączki.

Rzeki te, podobnie jak większość rzek polskich charakteryzuje śnieżno-deszczowy ustrój zasilania z dwoma wysokimi stanami wody. Zasilanie śnieżne powoduje wysokie stany na wiosnę, na ogół w marcu lub kwietniu, zasilanie deszczowe związane jest z letnim maksimum opadowym i przypada w okresie od maja do lipca. Najniższe stany przypadają zwykle na jesieni lub pojawiają się wskutek długotrwałego braku opadów atmosferycznych. Coroczne wylewy rzek podtapiają na ogół jedynie łąki w dnach dolin.

3.7. Wody gruntowe.

Na przeważającej części terenu gminy woda gruntowa I poziomu występuje głębiej niż 1,5 – 2,0 m ppt. i to zarówno na obszarze równiny terasowej i sandrowej, gdzie zwierciadło wody ma charakter swobodny, jak i w obrębie wysoczyzny charakteryzującej się napiętym zwierciadłem, występującym w piaszczystych przewarstwieniach w glinie lub w piaskach podglinowych.

Najogólniej wyróżnić można następujące strefy występowania wód gruntowych:

- obszar równiny terasowej i sandrowej z wyjątkiem rozcinających rynien subglacjalnych prawie zupełnie pozbawiony sieci rzecznej, zasilany wodami opadowymi i spływem podziemnym z terenów sąsiednich. Wodonośne są utwory piaszczysto-żwirowe, zwierciadło ma charakter swobodny a głębokość jego występowania uzależniona jest od stanów wody w dwóch największych rzekach rozcinających ten teren – Skrwie Lewej

i Rakutówce. Generalnie zwierciadło I poziomu (przy stanie zbliżonym do średniego) utrzymuje się głębiej niż 2,0 m ppt., a wahania nie przekraczają 0,5 m od stanu średniego

- obszary wysoczyznowe o nieciągłym zwierciadle wody, w utworach trudnoprzepuszczalnych, spoistych (najczęściej w soczewkach i przewarstwieniach piasków i żwirów lub bezpośrednio w glinie, w postaci sączeń).

Charakterystyczne dla tej strefy jest płytkie (okresowe) utrzymywanie się wody na stropie gruntów spoistych. Na ogół jednak obserwuje się występowanie wody gruntowej głębiej niż 1,5 do 2,0 m ppt. Wahania wody są tutaj niejednokrotnie większe, nawet rzędu +/- 1,0 m od stanu średniego.

- obszary dolinne, będące strefą koncentracji wód powierzchniowych i podziemnych, najczęściej z wodą gruntową o zwierciadle swobodnym utrzymującym się płycej niż 1,0 m ppt. Wśród tych terenów wyróżnić można fragmenty zabagnione, stale podmokłe, ze zwierciadłem wody gruntowej na głębokości 0,0 – 0,5 m ppt. oraz okresowo zalewane bądź na skutek wylewania rzek i cieków, bądź też w wyniku podsiąkania. Wahania wody gruntowej są tutaj ściśle uzależnione od stanów wody w rzekach.

Stan sanitarny wód gruntowych nie jest najlepszy. Większość studni gospodarskich, kopanych posiada wodę zanieczyszczoną bakteriologicznie a ponadto z podwyższoną zawartością azotanów. Wynika to w dużej mierze z faktu ujmowania wody z najbliższych powierzchni terenu warstw wodonośnych, nie przykrytych żadną warstwą izolacyjną.

Znacznie lepszą, pod względem bakteriologicznym jakością wód odznaczają się studnie głębinowe, gdzie notuje się jedynie podwyższoną zawartość związków żelaza i manganu .

Wody podziemne na obszarze gminy występują w kilku poziomach wodonośnych:

- czwartorzędowy poziom wodonośny odznacza się znaczną zmiennością w rozprzestrzenianiu pionowym i poziomym warstw wodonośnych oraz zmiennością ich wykształcenia litologicznego. Dla celów zaopatrzenia wykorzystywane są przede wszystkim wody plejstocenyckie czerpane ze studni o zróżnicowanej wydajności. Miąższość warstw wodonośnych waha się od 0,4 m do 30,0 m,
- trzeciorzędowy poziom wodonośny występuje w utworach zarówno plioceńskich jak i mioceńskich, brak jest niestety bliższych danych na jego temat,
- brak również informacji na temat kredowych i jurajskich poziomów wodonośnych.

3.8. Gleby.

Na obszarze gminy występują zróżnicowane warunki glebowe, tworzące jednak dość zwarte powierzchnie, pozwalające na wydzielenie rejonów o różnej przydatności dla użytkowania rolniczego.

Duże połacie terenu zajęte są przez bardzo dobre gleby kompleksów: pszennego dobrego, lokalnie nawet b. dobrego oraz kompleksu żytniego b, dobrego czyli pszenno-żytniego i żytniego dobrego, kl. II-IVb wytworzone najczęściej z piasków gliniastych mocnych (lub lekkich) na glinie. Są to z reguły gleby biellicowe i brunatne a w obniżeniach terenu oraz w sąsiedztwie cieków również czarne ziemie zdegradowane.

Są to gleby przydatne bez ograniczeń (kl. II –III) do wszystkich upraw a w przypadku czarnych ziem istnieją korzystne warunki do uprawy warzyw, wymagających ciężkich gleb. Gleby te posiadają dobrą strukturę, korzystne warunki wodno-powietrzne, są zasobne w składniki pokarmowe i dają wysokie plony.

W przypadku kl. IVa-IVb uzyskanie bardzo dobrych plonów wymaga pewnych zabiegów – dobre nawożenie, prawidłowa uprawa (o kierunku żytnio-ziemniaczanym), regulacja stosunków wodnych (w przypadku kompleksu zbożowo-pastewnego mocnego - 8).

Najlepsze gleby, zajmujące ca 34% powierzchni gminy (ca 51% gruntów ornych) występują w dwóch rejonach. Jeden z nich obejmuje tereny na południe od drogi Włocławek – Płock aż po Gulczewo, Białotarsk, Polesie i Strzałki, drugi zajmuje zachodnią i południową część gminy między Rembowem, Zaborowem, Sokołowem i Jastrzębią. Gleby kl. II –III, wchodzące w skład tych kompleksów, zajmujące 12 % gruntów ornych występują dużymi płatami w rejonie Sokołowa, Solca i Białotarska.

Duże, zwarte powierzchnie gleb 2 i 4 kompleksu uzupełnione glebami kompleksów 5 i 8 tworzą naturalną bazę żywieniową o znaczeniu ponadlokalnym oraz predyspozycjach do intensywnej produkcji rolnej.

W sąsiedztwie gleb bardzo dobrych, na północ, południe i wschód od wymienionych rejonów występują słabe gleby kl. V-VI, kompleksów: żytniego słabego (6) i żytnio-lubinowego (7) wytworzone z piasków. Są to gleby brunatne wyługowane, rzadziej biellicowe lub gleby murszowo-mineralne, wytworzone z piasków słabo gliniastych lub gliniastych lekkich zalegających na piasku luźnym. Ostatnie z wymienionych gleb charakteryzujące się podwyższoną wilgotnością występują w sąsiedztwie zagłębień bezodpływowych i den dolin cieków a towarzyszą im często gleby kompleksu zbożowo-pastewnego słabego (9). W pozostałych przypadkach są to gleby stale lub okresowo za suche. Wysokość plonów jest więc w przypadku zarówno gleb murszowych jak i pozostałych w dużym stopniu uzależniona od wysokości i rozkładu opadów w okresie

wegetacyjnym. Możliwości podniesienia wysokości plonów są ograniczone ze względu na małą pojemność wodną tych gleb. Podniesienie stopnia ich kultury jest bardzo trudne, a w przypadku kompleksu 7 prawie niemożliwe (gleby suche, przepuszczalne, ubogie w składniki pokarmowe, na ogół posiadają dużą kwasowość) i nieopłacalne (gleby te powinny być w pierwszej kolejności przeznaczone na cele pozarolnicze m.in. zalesienia – gleby kl. VIz).

W dnach rynien w dolinie Wisły i innych obniżeniach występują użytki zielone, najczęściej na czarnych ziemiach zdegradowanych, glebach murszowo-mineralnych oraz madach wytworzonych z piasków lekkich lub gliniastych mocnych zalegających na glinie. Są to użytki zielone średnie (2z) i słabe (3z), które powinny pozostać w dotychczasowym sposobie użytkowania.

3.9. Szata roślinna.

Lasy występują głównie w części północnej oraz południowo wschodniej gminy. Te położone w części północnej wchodzi w skład dużego, zwartej kompleksu Lasów Włocławsko-Gostynińskich, tworzących po lewej stronie Wisły pas długości 65 km i szerokości 10-20 km, objętych ochroną jako Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy, położony wraz z otuliną na obszarze równiny terasowej. Przeważają tutaj zespoły boru mieszanego świeżego i lasu mieszanego świeżego ze znacznym udziałem boru świeżego (sporadycznie boru suchego).

Ponadto w obniżeniach, często na zabagnionych glebach torfowych występują: las mieszany wilgotny i ols. Są to siedliska mało zróżnicowane, z dominacją sosny najczęściej II –V kl. wiekowej., ale z fragmentami lasów starszych.

Inny duży kompleks leśny położony we wschodniej części gminy, znajduje się w obrębie obszaru chronionego krajobrazu. Charakteryzuje się on większym udziałem drzewostanów młodych (I-II kl.). Jest to głównie bór świeży, z fragmentami boru mieszanego świeżego, boru wilgotnego i lasu mieszanego wilgotnego. I tutaj również dominuje sosna. Dla ochrony najbardziej atrakcyjnych przyrodniczo i krajobrazowo terenów utworzono rezerwat przyrody.

Oprócz lasów istotne są zadrzewienia, w tym głównie zieleń łąkowa porastająca doliny cieków i rynny polodowcowe w otoczeniu jezior. Te zagłębienia terenu wypełnione zielenią tworzą system ciągów (lokalnych korytarzy) ekologicznych, ważnych w rozprzestrzenianiu się gatunków i wymianie genów.

3.10. Prawne formy ochrony przyrody – obszary i obiekty środowiska przyrodniczego ustanawiane na podstawie przepisów szczególnych.

3. 10.1 Gostynińsko-Włocławski Park Krajobrazowy.

Park krajobrazowy jest obszarem chronionym ze względu na wartości przyrodnicze, historyczne i kulturowe, a celem jego utworzenia jest zachowanie, popularyzacja i upowszechnienie tych wartości w warunkach racjonalnego gospodarowania. Natomiast obszary chronionego krajobrazu to tereny wyróżniające się krajobrazowo, o różnych typach ekosystemów. Zagospodarowanie tych systemów powinno zapewnić stan względnej równowagi ekologicznej systemów przyrodniczych.

Teren parku krajobrazowego zajmuje unikalny, pięknie ukształtowany obszar Pojezierza Gostynińskiego na sandrach, ozach, z wałami wydmowymi i znaczna liczbą jezior rynnowych. Panują tu drzewostany sosnowe z dość znacznym udziałem starszych klas wieku. Znamienną cechą Pojezierza Gostynińskiego są ciągi ozów.

W myśl zapisów ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody (art. 26a) w parku krajobrazowym zabrania się:

- lokalizowania nowych obiektów zaliczanych do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko w rozumieniu przepisów o ochronie środowiska,
- lokalizacji budownictwa letniskowego poza miejscami wyznaczonymi w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego,
- utrzymywania otwartych rowów i zbiorników ściekowych,
- dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej,
- likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów rolnych,
- lokalizacji ośrodków chowu, hodowli – posługujących się metodą bezściółkową,
- organizowania rajdów motorowych i samochodowych oraz pokazów lotów akrobacyjnych,
- umieszczania tablic reklamowych poza obszarami zabudowanymi,
- likwidowania zadrzewień śródpolnych, przydrożnych i nadwodnych,
- umyślnego zabijania dziko żyjących zwierząt, niszczenia nor, legowisk zwierzęcych, tarlisk i złożonej ikry, ptasich gniazd oraz wybierania jaj,
- wypalania roślinności i pozostałości roślinnych, wydobywania skał, minerałów, torfu oraz niszczenia gleby,
- wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu, z wyjątkiem obiektów związanych z zabezpieczeniem przeciwsztormowym lub przeciwpowodziowym,

- używania łodzi motorowych na otwartych zbiornikach wodnych.

W parku krajobrazowym bezwzględnej ochronie winny podlegać walory krajobrazowe. Art. 47a ww. ustawy stanowi:

1. Walory krajobrazowe podlegają ochronie bez względu na to, czy są objęte szczególnymi formami ochrony przyrody.
2. Walory krajobrazowe uwzględnia się w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
3. Zabrania się wznoszenia w pobliżu morza, jezior i innych zbiorników wodnych, rzek i kanałów, krajobrazowych punktów widokowych lub na terenach o szczególnych walorach krajobrazowych, obiektów budowlanych naruszających walory krajobrazowe, uniemożliwiających do nich dostęp albo uniemożliwiających lub utrudniających zwierzętom dziko żyjącym dostęp do wód.

Poza tym w sferze planowania i zagospodarowania przestrzennego należy stosować się do następujących wytycznych:

1. Ograniczyć budowę obiektów budowlanych, urządzeń i instalacji, których lokalizacja, koncentracja, wielkość i forma architektoniczna oraz sposób użytkowania powodują: degradację walorów przyrodniczych i krajobrazowych, zmianę stosunków wodnych, zanieczyszczenie wód powierzchniowych i podziemnych, zanieczyszczenia powietrza i hałas.
2. Nie wykraczać z budownictwem poza już istniejące siedliska i osady wiejskie.
3. Zwiększyć różnorodność biologiczną i walory krajobrazowe poprzez wprowadzanie zadrzewień i zakrzewień śródpolnych oraz zalesianie gruntów ornych, wyłączając trwałe użytki zielone, które należy pozostawić w dotychczasowej formie użytkowania.
4. Zachować w obecnym użytkowaniu grunty pochodzenia organicznego.
5. Wyznaczyć ogólnodostępne miejsca wypoczynku dla turystów ze szczególnym uwzględnieniem terenów położonych w pobliżu jezior i innych zbiorników wodnych.
6. Zapewnić warunki do uprawiania turystyki w sposób zgodny z wymogami ochrony środowiska przyrodniczego i walorów kulturowych.
7. Wytyczyć trasy ścieżek rowerowych przy istniejących już ciągach i szlakach komunikacyjnych.
8. Wokół jezior i zbiorników wodnych oraz wzdłuż cieków wodnych wyznaczyć strefę ochronną bez jakiegokolwiek zabudowy (nie dotyczy budowli i urządzeń na rzecz ochrony wód i środowiska przyrodniczego).

9. Prowadzić racjonalną gospodarkę zasobami wód powierzchniowych, w tym dążyć do poprawy jakości wód powierzchniowych i podziemnych, ograniczyć dopływ biogenów, chronić strefy roślinności przybrzeżnej i roślinności wodnej, w obrębie zlewni stwarzać warunki do retencjonowania wody.
10. Ograniczyć budowę napowietrznych linii energetycznych i telekomunikacyjnych.
11. Chronić siedliska w myśl rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 14.08.2001 r. w sprawie określenia rodzajów siedlisk podlegających ochronie.

Zgodnie z art. 13a ustawy z dnia 16 października 1991 r. o ochronie przyrody dla parku krajobrazowego sporządza się i realizuje plan ochrony. Ustalenia zawarte w planie są wiążące dla miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego i decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu.

3. 10.2 Obszar Chronionego Krajobrazu.

Obszar Chronionego Krajobrazu jest terenem chronionym ze względu na:

- wyróżniające się krajobrazowo tereny o zróżnicowanych ekosystemach, wartościowe w szczególności ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z masową turystyką i wypoczynkiem, lub
- istniejące albo odtwarzane korytarze ekologiczne.

W gminie Gostynin funkcjonuje Obszar Chronionego Krajobrazu „Dolina Skrwy Lewej”, który łączy się z innymi obszarami chronionymi, tworząc w ten sposób jeden, spójny system, a mianowicie łączy się: z Obszarem Chronionego Krajobrazu „Dolina Przysowy”, „Gostynińsko-Gąbińskim” Obszarem Chronionego Krajobrazu, a w części północnej gminy – z otuliną Gostynińsko-Włocławskiego Parku Krajobrazowego. Wyznaczone obszary chronionego krajobrazu funkcjonują w oparciu o Rozporządzenie Nr 60 Wojewody Mazowieckiego z dnia 24 lipca 2002 r. w sprawie wprowadzenia obszarów chronionego krajobrazu (Dz. Urz. Woj. Mazow. Nr 60 z dnia 24.07.2002 r. poz. 4938). Ze względu na zróżnicowanie walorów przyrodniczych i krajobrazowych w obszarach chronionego krajobrazu wprowadza się strefy („A”, „B”, „U”) i w odniesieniu do każdej strefy formułuje obowiązujące zakazy.

3.10.3 Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe.

Zespoły przyrodniczo-krajobrazowe wyznacza się w celu ochrony wyjątkowo cennych fragmentów krajobrazu naturalnego i kulturowego, dla zachowania jego wartości estetycznych.

Jeziora należą do cennych, wymagających szczególnej ochrony obiektów przyrodniczych, głównie ze względu na zagrożenie nadmierną antropopresją. Dlatego też wszystkie ważniejsze

jeziora na Pojezierzu Gostynińskim objęte zostały ochroną prawną. Na mocy Rozporządzenia Nr 220 Wojewody Mazowieckiego z dnia 10 lipca 2001r. w sprawie wprowadzenia zespołów przyrodniczo-krajobrazowych na terenie województwa mazowieckiego utworzono:

- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Jeziora Białego,
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Jeziora Lucieńskiego,
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Jeziora Drzesno,
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Jeziora Sumino,
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Jeziora Przytomne,
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Jeziora Zuzinowskie (Główki),
- Zespół Przyrodniczo-Krajobrazowy Jeziora Gościąż.

W skład zespołów weszły poszczególne akweny wraz z pasami przybrzeżnymi, co okazało się niewystarczające dla ochrony otoczenia jezior przed zabudową. Dlatego też w nowych, projektowanych granicach zespołów przyrodniczo-krajobrazowych znalazły się całe rynny polodowcowe i inne tereny otwarte towarzyszące jeziorom oraz mokradłom, tworzące ciągi przyrodnicze.

W stosunku do powyższej formy ochrony przyrody zabrania się:

- 1) niszczenia, uszkodzenia lub przekształcania obiektu,
- 2) wykonywania prac ziemnych trwale zniekształcających rzeźbę terenu,
- 3) uszkodzenia i zanieczyszczenia gleby,
- 4) wysypywania, zakopywania i wylewania odpadów lub innych nieczystości,
- 5) zaśmiecania obiektu i terenu wokół niego,
- 6) dokonywania zmian stosunków wodnych, jeżeli służą innym celom niż ochrona przyrody i zrównoważone wykorzystanie użytków rolnych i leśnych oraz gospodarki rybackiej,
- 7) likwidowania małych zbiorników wodnych, starorzeczy oraz obszarów wodno-błotnych,
- 8) wylewania gnojowicy, z wyjątkiem nawożenia własnych gruntów.

3.10.4 Rezerwaty przyrody.

Rezerwat przyrody jest obszarem obejmującym zachowane w stanie naturalnym lub mało zmienionym ekosystemy, w tym siedliska przyrodnicze, a także określone gatunki roślin i zwierząt, elementy przyrody nieożywionej, mające istotną wartość ze względów naukowych, przyrodniczych, kulturowych bądź krajobrazowych.

Na terenie gminy Gostynin, na gruntach będących w administracji lasów państwowych (Nadleśnictwo Gostynin) utworzono następujące rezerwy przyrody:

- „Dolina Skrwy ” o pow. 62,80 ha - w celu zachowania unikalnego krajobrazu przełomu Skrwy Lewej oraz różnorodnych zbiorowisk leśnych z przewagą grądów;
- „Komory” o pow. 17,75 ha – w celu zachowania zbiorowisk boru mieszanego, grądu z pomnikowymi dębami i olsu oraz nadbrzeżnych szuwarów;
- „Lucień” o pow. 55,44 ha – w celu zachowania zbiorowisk boru mieszanego oraz fragmentu olsu ze znacznym udziałem jesionu;
- „Lubaty” o pow. 33,50 ha – w celu zachowania naturalnego krajobrazu jeziora Lubaty wraz z otaczającymi je bagnami i lasami.

Ponadto na terenie gminy Gostynin leży fragment rezerwatu „Osetnica”, podczas gdy przeważająca jego część znajduje się w granicach miasta Gostynina.

Zakazy obowiązujące na terenie rezerwatów zawarte zostały w Zarządzeniu Ministra Ochrony Środowiska i Zasobów Naturalnych z dnia 29.12.1988 r. (Monitor Polski nr 5 z 1989 roku, poz. 47), powołującym rezerwy.

3.10.5 Pomniki przyrody.

Pomnikami przyrody są pojedyncze twory przyrody żywej i nieożywionej lub ich skupienia o szczególnej wartości naukowej, kulturowej, historyczno-pamiątkowej i krajobrazowej oraz odznaczające się indywidualnymi cechami, wyróżniającymi je wśród innych tworów, w szczególności sędziwe i okazałych rozmiarów drzewa i krzewy gatunków rodzimych lub obcych, źródła, wodospady, wywierzyska, skałki, jary, głazy narzutowe, jaskinie.

W gminie Gostynin utworzono dotąd 33 następujące pomniki przyrody:

- lipa w Gorzewie (nr rejestru: 34),
- dąb w Miałkówku, ośrodek LOK (nr rejestru 44),
- dąb „Jan” w Lucieniu (nr rejestru 85),
- 3 dęby w Lucieniu, teren lasów państwowych (nr rejestru 118),
- dąb i buk w Lucieniu, w parku (nr rejestru 119),
- sosna, teren lasów państwowych, leśn. Choinek (nr rejestru 120),
- sosna, teren lasów państwowych, leśn. Choinek (nr rejestru 121),
- lipa w Wyrobkach Lucieńskich (nr rejestru 135),
- dąb w Rogożewku (nr rejestru 136),
- dąb w Miałkówku, nad jeziorem, teren lasów państwowych (nr rejestru 137),

- aleja lipowa w miejscowości Białe (nr rejestru 142),
- sosna odm. kołnierzykowa, teren lasów państwowych (nr rejestru 145),
- dąb, teren lasów państwowych (nr rejestru 148),
- grusza w miejscowości Choinek (nr rejestru 149),
- aleja lipowa prowadząca do kościoła (nr rejestru 150),
- sosna odm.kołnierzykowata, teren lasów państwowych, (nr rejestru 151),
- lipa w Budach Lucieńskich (nr rejestru 152),
- lipa w Lucieniu, w parku (nr rejestru 169),
- lipa w Miałkówku (nr rejestru 176),
- lipa w Budach Lucieńskich (nr rejestru 177),
- 2 sosny w Budach Lucieńskich (nr rejestru 178),
- 3 dęby w Lucieniu, przy moście (nr rejestru 219),
- 3 dęby nad jez. Lucieńskim, teren lasów państwowych (nr rejestru 221),
- lipa „Urszula” w Zuzinowie (nr rejestru 232),
- dąb „Przytomny” w Zuzinowie (nr rejestru 233),
- lipa w Gorzewie (nr rejestru 269),
- 2 dęby w Lucieniu, przy kościele (nr rejestru 270),
- dąb zrosnięty z brzozą , teren lasów państwowych (nr rejestru 272),
- aleja modrzewiowa w Lucieniu, w parku, (nr rejestru 281),
- 4 świerki w Lucieniu, w parku, (nr rejestru 282),
- grusza, w miejscowości Brzozówka, (nr rejestru 285),
- dąb w Leśniewicach, (nr rejestru 317),
- dąb w Sierakowie, (nr rejestru 318).

3.10.6 Użytki ekologiczne.

Użytkami ekologicznymi są zasługujące na ochronę pozostałości ekosystemów, mających znaczenie dla zachowania unikatowych zasobów genowych i typów środowisk, jak: naturalne zbiorniki wodne, śródpolne i śródleśne „oczka wodne”, kępy drzew i krzewów, bagna, torfowiska, wydmy, płyty nieużytkowanej roślinności, starorzecza, wychodnie skalne, skarpy, kamieńce oraz stanowiska rzadkich lub chronionych gatunków roślin i zwierząt, w tym miejsca ich sezonowego przebywania lub rozrodu.

Na terenie gminy Gostynin utworzono szereg użytków ekologicznych na terenach administrowanych przez lasy państwowe – Nadleśnictwo Gostynin. Zgodnie ze zmienionym zapisem ustawy z dnia 16 października 1991 roku o ochronie przyrody „użytki ekologiczne” uwidacznia się w ewidencji gruntów;

zniesiono natomiast obowiązek uwzględniania ich w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.

3.11 Zagrożenia środowiska.

3.11.1 Zanieczyszczenie wód powierzchniowych.

Badania jakości wód rzeki Skrwy Lewej i Osetnicy odbywają się w ramach monitoringu regionalnego wód powierzchniowych (w zakresie ograniczonym w stosunku do monitoringu podstawowego).

Ostatnim rokiem badawczym stanu czystości rzek Skrwy Lewej i Osetnicy był rok 2000. Badano Skrwę Lewą na długości 42,7 km i Osetnicę na długości 20 km. Pod względem fizyko-chemicznym jak i bakteriologicznym zarówno Osetnica, jak i Skrwa Lewa na odcinku do Gostynina (długości 25,7 km) prowadziły wody w III klasie czystości. Pozaklasowe (non) były wody Skrwy Lewej na odcinku poniżej Gostynina. O pozaklasowym charakterze wód oprócz bakteriologii decydowały następujące parametry fizyko-chemiczne: P, PO₄, NO₂, i tlen (O₂) – tuż poniżej Gostynina.

Również w sieci regionalnej badane są jeziora. Jeziora w gminie Gostynin: Białe, Lucieńskie, Drzesno i Sumino należą do zlewni rzeki Skrwy Lewej. Jezioro Przytomne i Zuzinowskie (Główki) należą do zlewni Rakutówki.

Ogólna klasa czystości poszczególnych akwenów przedstawia się następująco:

Jezioro Białe – II,

Jezioro Lucieńskie – III,

Jezioro Drzesno – III,

Jezioro Sumino – III,

Jezioro Przytomne – II,

Jezioro Zuzinowskie (Główki) – II.

Z badań wynika, że w ostatnich latach i jeziorze Lucieńskim i Drzesno zanotowano pogorszenie jakości wody, a jeziorze Przytomnym – poprawę.

Jeziora te cechuje duża podatność na degradację, co wynika przede wszystkim z niekorzystnych warunków morfometrycznych i zlewniowych (mała głębokość, długa linia brzegowa w stosunku do pojemności oraz niekorzystne zagospodarowanie zlewni bezpośredniej).

3.11.2 Zanieczyszczenie powietrza.

W gminie Gostynin nie występują duże źródła emisji zanieczyszczeń powietrza, a na stan czystości atmosfery wpływ ma emisja pochodząca z emitorów miejskich (przy granicy z miastem

występują większe stężenia zanieczyszczeń. Poza tym na stan czystości powietrza wpływ mają następujące źródła emisji:

- emitory z kotłowni gospodarstw domowych opalanych głównie węglem kamiennym,
- emitory z kotłowni budynków użyteczności publicznej,
- pojazdy samochodowe

Wielkość emisji pyłowej na tym terenie wynosi 22,7 kg/km² a wielkość emisji gazowej – 229,8 kg/km² (1994 r.).

Gmina leży w obszarze objętym izoliniami 10 ug/m³ (w północnej części) i 16 ug/m³ (w południowej części) rozkładu stężeń średniorocznych SO₂. Stężenie średnioroczne pyłu zawieszonego wynosi 27 ug/m³ w sąsiedztwie miasta i 23 ug/m³ na północnych obrzeżach gminy.

Wielkość emisji zanieczyszczeń powietrza w gminie Gostynin w 1994 r. przedstawiała się następująco:

pyły – 6161,7 kg	CO – 41825,1 kg
gazy – 62190,4 kg	CnHm – 2172,9 kg
SO ₂ – 7919,7 kg	b/a/p – 12,7 kg
NO ₂ – 10257,5 kg	

3.11.3 Zagrożenie hałasem i nadzwyczajne zagrożenie środowiska.

Na klimat akustyczny największy wpływ mają trasy komunikacyjne i zakłady przemysłowe, ale to dotyczy głównie miast. W gminie Gostynin uciążliwością akustyczną odznacza się droga nr 60.

Gmina Gostynin należy do potencjalnie zagrożonych z uwagi na prowadzony przez jej terytorium transport materiałów niebezpiecznych. Transport ten odbywa się poprzez rurociągi podziemne, ale także drogą krajową nr 60 oraz drogą wojewódzką nr 581 i koleją. Przez teren gminy, pod rzekami Osetnicą i Skrwą Lewą przebiega nitka rurociągu surowcowego transportującego ropę naftową z Płocka do Niemiec. Rozszczelnienie rurociągu mikrodrżania, wady, zmęczenie materiału oraz ingerencja osób niepowołanych (np. w celu kradzieży paliwa) zagraża skażeniem terenu i poważnymi konsekwencjami.

Transportem kolejowym materiały niebezpieczne z PKN Orlen kierowane są najpierw do Kutna, a stąd są dalej rozsyłane. Oprócz łatwopalnych ładunków naftowych koleją przewożone są różne inne substancje żrące, toksyczne i wybuchowe.

Obciążenie szlaków drogowych przewozami materiałów niebezpiecznych w gminie Gostynin przedstawia się następująco:

- trasa Łąck – Gostynin: ilość kursów rocznie – 2926,

ilość przewożonych towarów – 28923,2 Mg/rok;
trasa Gostynin - Kutno: ilość kursów rocznie – 1495,
ilość przewożonych towarów – 15022,7 Mg/rok;
trasa Gostynin – Łanięta - Krośniewice: ilość kursów rocznie – 257 ,
ilość przewożonych towarów – 1718 Mg/rok;
trasa Gostynin - Żychlin: ilość kursów rocznie – 116,
ilość przewożonych towarów – 511 Mg/rok;
trasa Gostynin - Kowal: ilość kursów rocznie – 89,
ilość przewożonych towarów – 221 Mg/rok;

3.12 Diagnoza – przydatność obszarów dla celów produkcji rolniczej, leśnej, turystyki i rekreacji.

W gminie Gostynin dają się wydzielić trzy odrębne funkcjonalnie obszary:

- I. obszar – w części południowej i południowo - zachodniej z występowaniem gleb o wysokich klasach bonitacyjnych, użytkowany rolniczo, skoncentrowany na wysoczyźnie;
- II. obszar – o wysokich walorach przyrodniczo-krajobrazowych, zajmujący północną część terenu gminy, podlega rygorom ustalonym dla Gostynińsko Włocławskiego Parku Włocławskiego i jego otuliny
- III. obszar – tereny związane z rzekami Skrwą Lewą i Osetnicą,

W obszarze I bardzo dobre gleby powinny być chronione przed użytkowaniem nierolniczym.

W obszarze II i III duża atrakcyjność przyrodniczo-krajobrazowa wymaga działań w sferze planowania przestrzennego, a także innych aktywnych działań oraz promocji.

Potrzeba zapewnienia ładu przestrzennego winna decydować o przystąpieniu do opracowania miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego w miejscowościach Miałków, Gorzewo, Białe Huta Nowa i Zuzinów, na których obserwuje się zwiększony ruch inwestycyjny.

Poza tym w obszarach leśnych należy prowadzić gospodarkę z poszanowaniem wartości biocenotycznych i ekologicznych funkcji, z wyznaczeniem lasów ochronnych (glebo i wodochronnych). Wskazane jest zalesianie gleb rolniczo nieprzydatnych oraz użytkowanie rolnicze gleb i prowadzenie hodowli.

Ochroną rzeczywistą, w obszarze chronionego krajobrazu należy objąć system powiązań przyrodniczo-ekologicznych dolin Skrwy Lewej i Osetnicy z obszarem Gostynińsko

Włocławskiego Parku Krajobrazowego oraz jego otuliny. W wąskich lub zdegradowanych miejscach wskazane jest wzbogacenie systemu zielenią.

Jest to teren nadający się do prowadzenia hodowli w oparciu o użytki zielone, jednak wyłączony z gospodarki łowieckiej. Można tu prowadzić racjonalną gospodarkę rybacką, pod warunkiem przestrzegania ograniczeń obowiązujących w rezerwatach.

4. UWARUNKOWANIA KULTUROWE

4.1. Przemiany historyczne oraz charakterystyka zasobów kulturowych.

W czasach historycznych teren obecnej Gminy Gostynin wchodził w skład Ziemi Gostynińskiej, włączonej do Korony w 1462 roku i stanowiącej wówczas część województwa rawskiego oraz niewielkiego fragmentu dawnego województwa brzesko – kujawskiego (Białotarsk), włączonego do Korony w 1496 roku. Po drugim rozbiórce obszar ten został objęty zaborem pruskim. Po 1807 to fragment Księstwa Warszawskiego – w powiecie gostynińskim departamentu warszawskiego. Od 1816, w Królestwie Polskim, powiat Gostynin należał do województwa mazowieckiego, a od 1837 guberni warszawskiej. Po I-szej wojnie światowej w województwie warszawskim, od 1975 województwie płockim, a obecnie mazowieckim.

W zakresie administracji kościelnej teren podzielony był pomiędzy diecezję płocką (dekanat gostyniński wydzielony w 1506 roku z płockiego, przyłączony w 1818 do diecezji warszawskiej i znów w płockiej od 1925 roku) i włocławską (parafia Białotarsk). Najwcześniej, bo już w XII wieku, powstała parafia Gostynin. Parafia w Białotarsku jest niewiele młodsza, może też dwunastowieczna. Parafie w Sokołowie i Solcu powstały w XV wieku.

Krajobraz kulturowy Gminy powstał w orbicie starego ośrodka miejskiego – Gostynina (prawa miejskie w 1381), stanowiącego własność książęcą, stanowiącego siedzibę kasztelani. Na krajobraz ten składają się stosunkowo niewielkie majątki ziemskie, z siedzibami rodowymi w dworach otoczonych parkami. Istotnym elementem osadnictwa są ślady kolonistów niemieckich, którzy napływali na ten teren od końca XVIII wieku – zachowane we fragmentach cmentarze ewangelicko - augsburskie.

4.2. Charakterystyka problematyki archeologicznej.

Teren, położony w granicach administracyjnych Gminy Gostynin, został ukształtowany w okresie ostatniego zlodowacenia. Bardzo urozmaicona rzeźba terenu, z licznymi wydmami, bogatą siecią hydrologiczną, na która składają się rzeki Skrwa lewa wraz z największym dopływem – Osetnicą oraz kompleksy jezior: Lucieńskiego, Przytomnego, Gościąż, Białego, Sumino i Drzesno, a także liczne bezimienne ciekły, zastoiska i oczka wodne, wreszcie zwarte kompleksy leśne,

stwarzały sprzyjające warunki dla osadnictwa. Dominującą rolę odegrały też lekkie gleby, powstałe na podłożu piaszczystym, które stanowiły dużą wartość dla gospodarki wczesnych kultur rolniczych. W tym kontekście geograficzno – przyrodniczo – środowiskowe uwarunkowania sprawiły, że teren ten był penetrowany zaraz po ustąpieniu lodowca, a następnie sukcesywnie zasiedlany przez kolejne fale osadników, docierających tu aż po czasy nowożytności. Intensywność występowania śladów osadnictwa pradziejowego i wczesnohistorycznego oraz generalnie równomierne nimi nasycenie całego terenu Gminy, świadczy o bogatej przeszłości tego obszaru i ciągłości tradycji osadniczych od schyłkowego paleolitu (od ok. VIII tys. p.n.e.) aż po późne średniowiecze (XV – XVI w. n.e.). Powyższe fakty stawiają Gminę Gostynin na samym szczycie listy najcenniejszych z naukowo – badawczego i poznawczego punktu widzenia obszarów archeologicznych nie tylko Mazowsza, ale także w skali całego kraju.

Gmina Gostynin należy do najlepiej rozpoznanych archeologicznie jednostek administracyjnych województwa mazowieckiego. Badaniami powierzchniowymi w ramach ogólnopolskiego programu AZP objęto ponad 90 % terenu. Jedynie kilkanaście kilometrów kwadratowych w południowej części (okolice miejscowości Marianów, Sieraków, Sierakówek i Kleniew), nie było dotychczas penetrowane przez archeologów. Ziemie te miały również „szczęście” do sytuowania w ich obrębie licznych inwestycji liniowych (gazociągi, rurociągi paliwowe, telefoniczne, itp.), przy okazji których prowadzono różnego rodzaju prace archeologiczne. W drugiej połowie lat 90-tych XX wieku, w związku z ww. przedsięwzięciami inwestycyjnymi, przeprowadzono sondażowe i ratowniczo – wykopaliskowe prace na 39 stanowiskach archeologicznych. Wielu interesujących odkryć dokonano też w trakcie sprawowania nadzorów archeologicznych, nad różnorodnymi pracami ziemnymi, związanymi z zabudową i zagospodarowaniem Gminy.

Łącznie w wyniku wszystkich w/w kampanii badawczych doszło do odkrycia 647 stanowisk archeologicznych, spośród których aż 135 prezentuje wybitne i interesujące z naukowego punktu widzenia wartości kulturowe. Wszystkie odkryte na terenie Gminy stanowiska archeologiczne wpisane zostały do ewidencji konserwatorskiego byłego województwa płockiego. stanowią one dobra kultury i jako takie podlegają ścisłej ochronie konserwatorskiej.

W obrębie 647 stanowisk archeologicznych ujawniono ponad 2 tysiące tak zwanych śladów osadniczych, co świadczy o kontynuacji zasiedlania tego terenu na przestrzeni dziejów, przez kolejne grupy przybyszów, migrujących tu często z odległych zakątków Europy. W przypadku niektórych stanowisk dało się zaobserwować ciągłość osadniczą, sięgającą okresu neolitu i trwającą nieprzerwanie na przestrzeni 7 tysiącleci, aż po okres kształtowania się i rozwoju Państwa

Polskiego w X – XII wieku naszej ery. Pod względem funkcji wyróżniono następujące rodzaje stanowisk archeologicznych:

- obozowiska – 66,
- osady – 155,
- krzemienica – 1,
- cmentarzyska – 8,
- huta szkła – 1,
- osada produkcyjna – 1,
- dwór na kopcu – 1,
- znaleziska luźne – 10,
- skarby – 3.

Ponadto 692 ślady osadnicze, w których na podstawie pozyskanego materiału, charakteru oraz rozprzestrzenienia artefaktów na powierzchni stanowisk nie dało się jednoznacznie sklasyfikować pod względem funkcjonalnym.

Chronologicznie poszczególne stanowiska archeologiczne i odkryte w ich obrębie ślady osadnicze, datowane są na:

I epokę kamienia – 276, w tym:

- schyłkowy paleolit (38),
- mezolit (99),
- neolit (139),

II epokę brązu – 115, w tym:

- wczesna epoka brązu – 48,

III epokę żelaza – 120, w tym:

- okres halsztacki (62),
- okres lateński (11),
- okres wpływów rzymskich (47),

IV średniowiecze – 143, w tym wczesne fazy – 54.

Pozostałe 195 znalezisk datowanych jest na tak zwany okres nowożytny i odnoszą się do czasów historycznych, związanych z kształtowaniem się i powstawaniem załazków obecnych wsi. Nie udało się wydatować 105 śladów osadniczych.

Ogromna ilość zabytkowego materiału pozwala na zakwalifikowanie sporej części śladów osadniczych do niniejszych jednostek systematyki archeologicznej, tj. przyporządkowanie ich do konkretnych grup ludności, reprezentujących następujące kultury archeologiczne:

- kultura chojnicko – pieńkowska – 9 stanowisk,

- kultura pucharów lejgowatych – 78 stanowisk,
- kultura amfor kulistych – 7 stanowisk,
- kultura strefy leśnej – 54 stanowisk:
- kultura niemieńska – 17 stanowisk,
- kultura linińska – 37 stanowisk,
- kultura mimaanowicka – 7 stanowisk,
- kultura trzciniecka – 41 stanowisk,
- kultura łużycka – 62 stanowiska,
- krąg kulturowy pomorsko – kloszowy – 73 stanowiska,
- kultura przeworska – 26 stanowiska,
- kultura „wczesnopiastowska” / prapolska – 54 stanowiska.

Wykaz najcenniejszych stanowisk z terenu Gminy stanowi załącznik do niniejszego opracowania. Postawą wyróżnienia stanowisk o dużej wartości naukowej była ocena ich lokalizacji, ilości i jakości zebranego na powierzchni materiału zabytkowego o rzadko spotykanych w skali kraju cechach technologicznych i stylistycznych, a także zagrożenia zniszczeniem w wyniku postępującego procesu urbanizacji i intensywnych prac polowych.

4.3. Rejestr zabytków, ewidencja dóbr kultury, dane historyczne.

4.3.1 Belno:

Dawne nazwy miejscowości: Bidlni – w wieku XVII, Bedlno – do końca XIX wieku. Dobra te istniały już na przełomie XVI i XVII w. Po powstaniu styczniowym zostały zasekwestrowane. W roku 1880 znajdowała się tu cukrownia, gorzelnia oraz wzorowa owczarnia. Do roku 1957 właścicielami dóbr są Leszczyńscy.

- zespół dworsko – folwarczny:
 - a. dwór, murowany, XVIII/XIX w,
 - b. dwie obory,
 - c. dwa dwojaki,
 - d. czworak,
 - e. budynek inwentarsko – gospodarczy,
 - f. obora,
 - g. dwie stodoły.

4.3.2 Białotarsk:

Parafia powstała być może już w wieku XII. Pierwsza wzmianka o kościele – 1249 – był to obiekt drewniany, p.w. Św. Krzyża, stanowiący wraz z wsią własność kościelną. Ok. połowy XVII

wieku pożar kościoła, kolejny wzniesiony, w 2 poł. XVII wieku, rozebrany w 1943. Obecny, neogotycki, murowany, został zbudowany w latach 1902 – 1923.

- kościół parafialny p.w. Przemienienia Pańskiego, wpisany do rejestru zabytków (numer rejestru zabytków dawnego województwa płockiego: 535/1144 W, data wpisania: 22.05.1975),

- cmentarz rzymsko – katolicki, pocz. XIX w.,

- młyn gospodarczy, murowany, 1928.

4.3.3 Bierzewice:

- młyn wodny, murowany, 1903.

4.3.4 Brzozówka:

- młyn wodny, murowany, 1926.

4.3.5 Gašno:

- mogiła powstańców z 1863 roku.

4.3.6 Gorzewo:

- cmentarz ewangelicko – augsburski, koniec XIX w.

4.3.7 Gulewo:

- cmentarz ewangelicko – augsburski, 4 ćw. XIX w.

4.3.8 Lucień:

W czasie II wojny światowej miejscowość nazywała się Lutzen. Najstarsza wzmianka o miejscowości pochodzi z 1827 roku. W XIX wieku w miejscowości stały dwa pałace – jeden XVIII wieczny i nowszy, obecnie istniejący, zbudowany w połowie XIX wieku. Rozwój miejscowości następuje w 2 poł. XIX w. Gospodarstwo Lucień było prowadzone wzorowo, opierało się na hodowli owiec rasy Rambouillet. Była tu również gorzelnia założona w roku 1848. Właścicielami wsi byli w wieku XIX i na początku XX von Lüttichau. Po I wojnie majątek kupuje zamożny kupiec warszawski i przekazuje go jako prezent ślubny córce – Reginie Łysakowskiej.

- zespół pałacowo – parkowy, wpisany do rejestru zabytków (numer rejestru zabytków dawnego województwa płockiego: 65/273/60 W, data wpisania: 25.11.1960) oraz pozostałości folwarku:

- a. pałac, murowany, połowa XIX w., częściowo spalony 1986,
- b. dom oficjalisty, obecnie szkoła, murowany, XIX/XX w,
- c. oficyna,
- d. pralnia,
- e. stajnia z wozownią,
- f. lodownia,
- g. spichlerz,
- h. stelmacharnia,

- i. obora,
- j. stajnia,
- k. stodoła,
- l. owczarnia,
- m. sześciórak,
- n. czworak,
- o. kuźnia,
- p. park krajobrazowy, połowa XIX w.

4.3.9 Miałkówek:

- cmentarz ewangelicko – augsburski, poł. XIX w.

4.3.10 Nagodów:

- cmentarz ewangelicko – augsburski, koniec XIX w.

4.3.11 Nowy Zaborów:

W XVIII i na początku XIX wieku majątek należał do Zaborowskich. Dla nich wybudowano dwór, folwark i założono park. Od ich nazwiska powstała nazwa miejscowości. Po powstaniu styczniowym majątek został skonfiskowany, po czym przeszedł na własność Dłużewiczów, potem Budnych. Od około roku 1873 po koniec XIX wieku majątek nosi nazwę Feliksów. W 1 poł. XX własność Domaszewskich i Plewińskiego.

- zespół parkowo – dworsko - folwarczny:

- a. dwór, drewniano – murowany, poł XVIII w., rozbud. poł. XIX w.,
- b. spichlerz, murowany, 1 poł. XIX w.,
- c. stodoła, murowana, poł. XIX w.,
- d. stelmacharnia z wozownią, murowana, 2 poł. XIX w.,
- e. park, 1 poł. XIX w.

4.3.12 Osiny:

Pierwsze informacje o miejscowości pochodzą z 1827 roku. W 1886 stoi tu gorzelnia murowana, cegielnia, wiatrak i młyn wodny, eksploruje się pokłady torfu, a gospodarstwo rolne prowadzono na wysokim poziomie. Hodowano w nim bydło i owce. Dobra Osiny należały do rodziny Jeleńskich.

- zespół dworski, wpisany do rejestru zabytków (numer rejestru zabytków dawnego województwa płockiego: 488, data wpisania: 9.04.1979):

- a. dwór, murowany, 1870 – 1880,

- b. park krajobrazowy, poł. XIX w., wpisany dodatkowo do rejestru zabytków (numer rejestru zabytków dawnego województwa płockiego: 14, data wpisania: 24.08.1976 oraz nr: 641, data: 7.07.1993)

- cmentarz ewangelicko – augsburski, koniec XIX w.

4.3.13 Piotrów:

Dawniej: Piotrowo – do XIX w., Piotrów – do 1939, Jusefkuw – podczas II wojny światowej. Najstarsza wzmianka o miejscowości – 2 poł. XVIII wieku – w miejscowości stoi dwór drewniany Karola Górskiego, szambelana króla Stanisława Augusta Poniatowskiego. Prawdopodobnie dzisiejszy park został urządzony w 2 połowie XIX wieku na bazie drzewostanu rosnącego przy tym dworze. W latach 60 i 70 XIX wieku majątkiem zarządzają Byszewscy. Następnie Higelsbergerów. W 1887 we wsi funkcjonuje młyn wodny, wiatrak, gorzelnia i cegielnia. Z Higelsbergerami wiąże się budowę obecnego dworu.

- zespół parkowo – dworsko - folwarczny:

- a. dwór, murowany, koniec XIX w., częściowo rozebrany,
- b. spichlerz, murowany,
- c. obora, murowana,
- d. stodoła, murowana,
- e. sześciorak, murowany,
- f. budynek gospodarczy, murowany,
- g. park krajobrazowy, 1 poł. XIX w.

4.3.14 Podgórze:

- cmentarz ewangelicko – augsburski, ok. 1900 r.

4.3.15 Pomorzanka:

- dwór, murowany, koniec XIX w., częściowo rozebrany.

4.3.16 Rogóżewek:

- cmentarz ewangelicko – augsburski, ok. 1900 r.

4.3.17 Ruszków Stary:

- cmentarz ewangelicko – augsburski, pocz. XX w.

4.3.18 Sierakówek:

Miejscowość ta często zmieniała nazwę. Najstarsze wzmianki pochodzą z początku XIX wieku – był to wówczas Sieraków Mały – nazwa używana zamiennie z Sierakówkiem, na pocz. XX w. – Sierakówek Wodziniek, Marianka – podczas II wojny światowej. W 1 połowie XIX wieku wieś należała do rodziny Kleniewskich. Około 1850 roku Bolesław Kleniewski prowadzi we wsi postępowe i wzorowe gospodarstwo. W 1889 funkcjonowała tu gorzelnia parowa. Na początku XX

wieku majątek kupuje rodzina Wodzińskich. Rodzina ta unowocześniła młyn, pobrała budynki na kolonii mieszkalnej. Istniejący wcześniej dwór spłonął na początku XX wieku, a Wodzińscy zbudowali nowy, w latach 20-tych. Przed II wojną dwór był wynajmowany letnikom.

- zespół parkowo – dworsko - folwarczny:

- a. dwór, murowany, lata 20-te XX w.,
- b. rządówka, murowana,
- c. młyn, murowana,
- d. obora, murowana,
- e. czworak, murowany, 1909,
- f. dwojak, murowany,
- g. budynek inwentarsko – gospodarczy, murowany,
- h. park, 2 poł. XIX w., wpisany do rejestru zabytków (numer rejestru zabytków dawnego województwa płockiego: 21, data wpisania: 24.08.1976).

4.3.19 Sieraków:

Najstarsza wzmianka o miejscowości: 1827 rok. W 1831 roku dobra Sieraków Wielki, należące do Jabłkowskich, były objęte sekwestrem. Około 1860 r. właściciel majątku – Roman Antoszewski, założył we wsi cukrownię. Około 1865 Sieraków wchodzi w skład rozległych dóbr Strzelce, należących do Karola von Teskow z Berlina. Po I wojnie światowej majątek ten rozparcelowano – parcelacją zajmował się Jan Surma, który kupił wówczas resztówkę z dworem w Sierakowie.

- rządówka, murowana, 2 poł. XIX w.

4.3.20 Skrzany:

Dawniej Scrzani, pierwsza wzmianka: 1462. Daena wieś książęca, potem w rękach prywatnych. W pierwszej połowie XIX wieku w rękach Mikorskich – oni, około roku 1820 wznoszą dwór, potem Orsettich. Przy dworze istniała oficyna z kaplicą, do roku 1870 pod opieką Ojców Reformatorów ze Szczawina oraz proboszcza z Trębek. Od 1855 Higersbergerów. Projektantką parku, założonego na przełomie XIX i XX wieku była żona jednego z nich – Janina z domu Owidzka. W 1889 roku - wieś i folwark z gorzelnią parową, cegielnią, smolarnią, z 36 domami mieszkalnymi i 190 mieszkańcami. Mieszkańcy hodowali owce „rasy poprawnej”.

- zespół dworsko – parkowo - folwarczny:

- a. dwór, murowany, 1 poł. XIX, rozbud. pocz. XX w.,
- b. spichlerz, murowany, 1 poł. XIX w.,
- c. budynek mieszkalny, murowany, 1 poł. XIX w.,
- d. budynek gospodarczy, murowany, 1 poł. XIX w.,

e. park, XIX/XX w.

4.3.21 Sokołów:

Najstarsza wzmianka dotycząca wsi pochodzi z 1405 roku i jest związana z erygowaniem kościoła parafialnego., fundowanym przez ówczesnego właściciela majątku – Stanisława Grota, wojewodę płockiego. Kolejny kościół zbudowany został przed 1535 rokiem i konsekrował go biskup płocki Andrzej Krzycki. W wieku XVIII, w wyniku koligacji rodzinnych, majątek jest w rękach rodziny Bardzińskich herbu Abdank. Dwór, zbudowany przez Jana Nepomucena Bardzińskiego, był w okresach późniejszych rozbudowywany i przebudowywany. W trakcie władania majątkiem przez Jana Nepomucena Bardzińskiego – patrioty i uczestnika powstania listopadowego, majątek ulega sekwestracji. W latach 1846 – 1920 funkcjonuje tu gorzelnia parowa Sommerów. Podczas I wojny światowej stoi tu wiatrak, warsztat kołodziejski, 2 kuźnie, stolarnia, warsztat szewski. Od 1930 do 1939 roku w rękach Żyda Grossmana. W czasie wojny dobra zajmują Niemcy.

- zespół kościelny:

- a. kościół parafialny p.w. św. Stanisława Bpa, drewniany, około 1535, restaur. XVIII, 1843 i 1930, remont. 1939, 1962 i lata 70 XX w., wpisany do rejestru zabytków z budynkiem plebani i z terenem cmentarza kościelnego (numer rejestru zabytków dawnego województwa płockiego: 97/446/62 W, data wpisania: 23.03.1962),
- b. plebania,
- c. cmentarz przykościelny, XVI w.

- cmentarz rzymsko – katolicki, poł. XIX w.,

- zespół dworsko – parkowo - folwarczny:

- a. dwór, drewniano – murowany, 3 ćw. XVIII w., rozbud. 2 poł. XIX, gruntownie remont. 1973, wpisany do rejestru zabytków (numer rejestru zabytków dawnego województwa płockiego: 68/309/61 W, data wpisania: 20.12.1961),
- b. oficyna, murowana,
- c. lodownia, murowana,
- d. obora dla krów mlecznych, murowana,
- e. obora, murowana,
- f. spichlerz, murowany,
- g. owczarnia,
- h. chlewnia,
- i. park, 1 poł. XIX w., wpisany do rejestru zabytków (numer rejestru zabytków dawnego województwa płockiego: 11, data wpisania: 24.08.1976).

4.3.22 Solec:

1. - kościół parafialny p.w. św. Wojciecha, murowany, 1891 – 1902, arch. Konstanty Wojciechowski, ukończony 1923, uszkodzony 1939, odbud. 1952, wpisany do rejestru zabytków wraz z terenem w obrębie muru cmentarnego, (numer rejestru zabytków dawnego województwa płockiego: 458, data wpisania: 16.09.1978),
 - cmentarz rzymsko – katolicki, pocz. XX w.,
 - zespół dworski:
 - a. dwór, murowany, 2 poł. XIX w., gruntownie przebudowany XIX i XX w., wpisany do rejestru zabytków (numer rejestru zabytków dawnego województwa płockiego: 451/1154, data wpisania: 22.05.1975)
 - b. park, 2 poł. XVIII w. wpisany do rejestru zabytków (numer rejestru zabytków dawnego województwa płockiego: 10, data wpisania: 24.08.1976)

4.3.23 Strzałki:

- zagroda młynarska – „Piechota”:

w 1922 Władysław Wasiak kupił upadający młyn wraz z zabudowaniami gospodarczymi. Założył wraz z Walczakami, Wasiakami oraz Rudzińskim spółkę o nazwie „Młyn Wodno – Motorowy I. Walczak i s-ka”. Spółka przebudowała dawne obiekty i zbudowała nowe.

- a. dom młynarza, murowany, 1933/34 – 35,
- b. młyn, murowany,
- c. pomieszczenie motorowe, murowane,
- d. budynek inwentarski, murowany,

4.3.24 Teodorów:

- mogiła powstańców z 1863 r.

4.3.25 Zwoleń:

- cmentarz ewangelicko – augsburski, około 1900 r.

4.3.26 Zuzinów:

- relikw zespółu folwarcznego – dawny dom robotników folwarcznych, murowany, XIX/XX w.

4.4. Wykaz najwartościowszych stanowisk archeologicznych i kierunki działań.

Nr	Miejscowość	Nr stanowiska	Funkcja	Chronologia	Kultura
1	Marianka	3/6	Obozowisko	mezolit	Chojnicko – pieńkowska
1	Marianka	3/6	Osada	WEB	Trzciniecka
2	Budy Lucieńskie	8/3	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
3	Budy Lucieńskie	6/4	Obozowisko	EK	
4	Budy Lucieńskie	7/5	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
5	Budy Lucieńskie	2/7	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
5	Budy Lucieńskie	2/7	Obozowisko	neolit	Epipuchar.
5	Budy Lucieńskie	2/7	Osada	neolit	Strefy leśnej
6	Budy Lucieńskie	10/11	Obozowisko	P/M	
6	Budy Lucieńskie	10/11	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
7	Budy Lucieńskie	1/9	Obozowisko	neolit	Epipuchar.
8	Huta Nowa	1/14	Obozowisko	neolit	Pucharów lejkowatych
9	Huta Nowa	3/16	Obozowisko	WEB	
10	Helenów	1/19	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
11	Helenów	2/20	Obozowisko	paleolit	
11	Helenów	2/20	Osada	WEB	trzciniecka
12	Helenów	3/21	Osada	WEB	trzciniecka
13	Helenów	5/23	Osada	neolit	Strefy leśnej
14	Helenów	7/25	Cmentarzysko	EB	łużycka
15	Helenów	8/26	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
15	Helenów	8/26	Osada	neolit	Strefy leśnej
16	Helenów	9/27	Osada	neolit	Strefy leśnej
17	Kazimierzów	1/29	Obozowisko	EK	
18	Lucień	4/2	Obozowisko	paleolit	
18	Lucień	4/2	Obozowisko	mezolit	Chojnicko – pieńkowska
18	Lucień	4/2	Osada	neolit	Strefy leśnej
18	Lucień	4/2	Osada	OWR	Przeworska
19	Lucień	5/3	Obozowisko	mezolit	Chojnicko – pieńkowska
19	Lucień	5/3	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
19	Lucień	5/3	Obozowisko	WEB	Mierzanowicka
19	Lucień	5/3	Osada	EB	Łużycka

Nr	Miejscowość	Nr stanowiska	Funkcja	Chronologia	Kultura
19	Lucień	5/3	Osada		Wczesnośredniowieczna
20	Lucień	6/4	Obozowisko	WEB	Mierzanowicka
20	Lucień	6/4	Osada	EB	Łużycka
21	Lucień	7/5	Obozowisko	Mezolit	
22	Lucień	8/6	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
22	Lucień	8/6	Osada	OWR	Przeworska
23	Lucień	12/10	Obozowisko	Mezolit	
23	Lucień	12/10	Osada	neolit	Puchary lejkowate
23	Lucień	12/10	Obozowisko	WEB	
24	Klusek	1/11	Obozowisko	Paleolit	
25	Klusek	2/12	Obozowisko	mezolit	
25	Klusek	2/12	Osada	OWR	Przeworska
26	Klusek	7/17	Obozowisko	paleolit	
26	Klusek	7/17	Obozowisko	Mezolit	
27	Klusek	8/18	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
28	Klusek Biały	10/21	Osada	WEB	Trzciniecka
29	Klusek Biały	12/25	Osada	neolit	Strefy leśnej
30	Białe	4/27	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
31	Antoninów	1/28	Osada	EB	Łużycka
32	Antoninów	2/29	Osada	WEB	Trzciniecka
33	Białe	6/33	Osada	WEB	Trzciniecka
34	Gorzewo	1/34	Osada	WEB	Trzciniecka
35	Gorzewo	3/36	Obozowisko	WEB	
36	Gorzewo	8/41	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
37	Gorzewo	9/42	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
37	Gorzewo	9/42	Osada	WEB	Trzciniecka
38	Gorzewo	10/43	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
38	Gorzewo	10/43	Obozowisko	WEB	
38	Gorzewo	10/43	Osada	EB/WEŻ	łużycka
39	Klusek	15/45	Obozowisko	neolit	Strefy leśnej
40	Emilianów	1/52	Obozowisko	WEB	
40	Emilianów	1/52	Osada	OWR	Przeworska
41	Emilianów	4/55	Osada	EB/WEŻ	Łużycka
42	Białe	7/57	Osada	WEB	trzciniecka
43	Rybne	2/5	Obozowisko	WEB	
44	Rybne	3/6	Osada	WEB	trzciniecka
Nr	Miejscowość	Nr stanowiska	Funkcja	Chronologia	Kultura

		ska			
45	Zieleniec	3/42	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
46	Dąbrówka	7/46	Osada	WEŻ	Łużycka
47	Dąbrówka	2/47	Osada	WEŻ	Łużycka
48	Dąbrówka	4/49	Osada	WEŻ	Łużycka
49	Górki	4/52	Osada	WEŻ	Łużycka
50	Marianka	5/56	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
50	Marianka	5/56	Osada	neolit	Strefy leśnej
51	Marianka	6/57	Obozowisko	WEB	
52	Józefków	1/60	Osada	EB/WEŻ	Łużycka
53	Józefków	3/62	Osada	EB/WEŻ	Łużycka
54	Józefków	8/67	Osada	o. lat.	
55	Nagodów	3/18	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
56	Choinek	1/20	Osada	neolit	Liniń.
57	Choinek	2/21	Osad	neolit	Strefy leśnej
58	Nagodów	6/25	Osada	WEB	Trzciniecka
59	Nagodów	7/26	Osada	WEB	trzciniecka
60	Wrząca	6/33	Osada	Wczesne średniowiecze	
61	Strzałki	3/41	Osada	OWR	Przeworska
61	Strzałki	3/41	Osada	Wczesne średniowiecze	
62	Strzałki	5/43	Osada	neolit	Strefy leśnej
63	Kozice	2/44	Obozowisko	mezolit	Chojniecko pieńkowska –
64	Solec	5/59	Osada	OWR	Przeworska
65	Dąbrówka	1/61	Osada	OWR	Przeworska
65	Dąbrówka	1/61	Osada	EB/WEŻ	Łużycka
66	Krzywie	1/62	Osada	neolit	Strefy leśnej
66	Krzywie	1/62	Osada	o.lat./OWR	Przeworska
67	Krzywie	2/63	Osada	WEB	Trzciniecka
68	Krzywie	3/64	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
68	Krzywie	3/64	Osada	WEB	Trzciniecka
69	Krzywie	4/65	Obozowisko	P/M	
70	Rumunki	1/66	Obozowisko	WEB	
71	Nagodów	8/72	Osada	EB/WEŻ	Łużycka
72	Solec	8/74	Obozowisko	mezolit	Chojniecko pieńkowska –
73	Legarda	1/1	Osada	WEB	Trzciniecka
Nr	Miejscowość	Nr stanowiska	Funkcja	Chronologia	Kultura
73	Legarda	1/1	Osada	EB	Łużycka

73	Legarda	1/1	Osada	o. lat.	
74	Legarda	2/3	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
74	Legarda	2/3	Obozowisko	WEB	
75	Bierzewice	8/7	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
75	Bierzewice	8/7	Obozowisko	WEB	
75	Bierzewice	8/7	Osada	WEŻ	Łużycka
76	Gašno	10/22	Obozowisko	EK	
76	Gašno	10/22	Osada	o. lat.	
77	Gašno	4/27	Osada	WEB	Trzciniecka
78	Rogożewek	2/28	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
78	Rogożewek	2/28	Osada	neolit	Strefy leśnej
79	Gašno	5/29	Obozowisko	EK	
79	Gašno	5/29	Osada	EB/WEŻ	Łużycka
80	Gašno	6/30	Obozowisko	EK	
81	Gašno	8/33	Osada	EB/WEŻ	Łużycka
82	Bolesławów	1/35	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
82	Bolesławów	1/35	Osada	WEB	
83	Wyroki Gostynińskie	1/43	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
84	Pomorzanki	3/22	Osada	OWR	Przeworska
85	Zaborów Stary	16/24	Osada	EB/WEŻ	Łużycka
86	Zaborów Stary	18/28	Osada	OWR	Przeworska
87	Rybne	15/44	Osada	WEŻ	Łużycka
88	Zaborów Nowy	11/52	Osada	EB/WEŻ	Łużycka
89	Zaborów Nowy	12/53	Osada	EB/WEŻ	Łużycka
90	Lipa	1/7	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
90	Lipa	1/7	Obozowisko	WEB	Trzciniecka
91	Anielin	1/18	Osada	OWR	Przeworska
92	Leśniewice Duże	1/28	Osada	o. lat.	
93	Lipa	2/29	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
94	Lipa	3/30	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
95	Lipa	4/31	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
96	Lipa	5/32	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
97	Lipa	6/33	Obozowisko	WEB	Trzciniecka

Nr	Miejscowość	Nr stanowiska	Funkcja	Chronologia	Kultura
98	Sałki	1/34	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
98	Sałki	1/34	Obozowisko	WEB	Trzciniecka
99	Lisica	2/38	Obozowisko	neolit	Pucharów lejkowatych
100	Lipa	9/45	Osada	OWR	Przeworska
101	Osada	5/46	Osada	o. lat.	
102	Sierakówek	4/52	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
102	Sierakówek	4/52	Osada	WEB	Trzciniecka
103	Stanisławów	1/54	Osada	WEB	Trzciniecka
104	Strzałki	7/56	Osada	o. lat.	
105	Strzałki	8/57	Osada	o. lat.	
106	Strzałki	9/58	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
107	Strzałki	10/59	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
107	Strzałki	10/59	Osada	WEB	Trzciniecka
108	Strzałki	11/60	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
109	Zaborów Stary	6/61	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
109	Zaborów Stary	6/61	Osada	WEB	trzciniecka
110	Zaborów Stary	7/62	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
111	Zaborów Stary	8/63	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
112	Zaborów Stary	13/67	Osada	OWR	Przeworska
113	Kiełpieńiec	3/21	Osada	WEB	Trzciniecka
114	Skoki	2/28	Obozowisko	P/M	
115	Skoki	4/30	Obozowisko	EK	
116	Kiełpieńiec Skoki	5/31	Obozowisko	EK	
117	Kiełpieńiec Żelazne	1/32	Obozowisko	mezolit	Chojniecko – pieńkowska
118	Kiełpieńiec Żelazne	4/35	Osada	neolit	Iwieńska
119	Kiełpieńiec Żelazne	5/36	Obozowisko	EK	
120	Łokietnica	2/45	Osada	WEB	Trzciniecka
121	Łokietnica	3/46	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
121	Łokietnica	3/46	Obozowisko	WEB	Trzciniecka
122	Łokietnica	4/47	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
122	Łokietnica	4/47	Obozowisko	WEB	Trzciniecka
123	Misiadło	3/51	Osada	WEB	Trzciniecka

Nr	Miejscowość	Nr stanowiska	Funkcja	Chronologia	Kultura
124	Stanisławów Skrzański	1/59	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
125	Osiny	4/11	Osada	EB/WEŻ	Łużycka
126	Dendia	1/40	Osada	EB/WEŻ	Łużycka
127	Osiny	2/58	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
128	Jastrząbek	1/56	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
129	Budy Leśniewski	12/76	Obozowisko	EK	
130	Baby Górne	18/44	Osada	OWR	Przeworska
131	Budy Lucieńskie	1/68	Obozowisko	neolit	Pucharów lejkowatych
132	Budy Stare	1/95	Obozowisko	EK	
133	Helenów	11/65	Osada	neolit	Pucharów lejkowatych
133	Helenów	11/65	Osada	neolit	Amfor kulistych
134	Józefów	20/15	Obozowisko	mezolit	Chojniecko-pieńkowska –
135	Stefanów	4/76	Osada	WEB	Trzciniecka
135	Stefanów	4/76	Osada	OWR	Przeworska

Objaśnienia:

EK – epoka kamienia,

P/M – paleolit / mezolit,

WEB – wczesna epoka brązu,

EB – epoka brązu,

WEŻ – wczesna epoka żelaza,

OWR – wkres wpływów rzymskich,

o. lat. – okres lateński,

liniń. – kultura linińska,

nr stanowiska, np. 1/30: 1 - numer w miejscowości, 30 – numer na obszarze AZP.

Kierunki działań:

Ogromne bogactwo oraz duża wartość naukowa, a nierzadko unikalność zasobów archeologicznego dziedzictwa kulturowego na terenie Gminy, zmusza do określenia szczególnych zasad ich ochrony. Specyfika śladów osadniczych na omawianym terenie determinuje sposób ich traktowania ze stanowiska konserwatorskiego. Wszystkie stanowiska archeologiczne wpisano do ewidencji konserwatorskiej, co pociąga za sobą wymóg ścisłej ich ochrony. W stosunku do najbardziej wartościowych stanowisk archeologicznych najlepszą, jak do tej pory, metodą ochrony jest metodyczna eksploracja wraz ze sporządzeniem kompletnej dokumentacji naukowej. W przypadku zasobów archeologicznych Gminy jest to jednak zadanie przekraczające realne możliwości jego realizacji. Przyjąć należy zatem inne formy działania, takie jak:

1. wydzielenie i wytypowanie stref ochrony konserwatorskich archeologicznego dziedzictwa kulturowego. Strefa ochrony konserwatorskiej należałoby objąć skupiska stanowisk archeologicznych, stanowiących lokalne centra osadnicze, będące świadectwem kontynuacji tradycji kulturowych i ciągłości zasiedlania danego terenu:
 - a. okolice jeziora Lucieńskiego, obejmujące zachodni i południowo – zachodni brzeg akwenu,
 - b. okolice miejscowości Helenów, w pasie przylegającym do rzeki Skrwy wraz z rozlewiskami przy ujściu Osetnicy do Skrwy,
 - c. okolice miejscowości Klusek Biały – na północny – zachód od brzegó jeziora Białego,
 - d. tereny położone na południowym i północno – zachodnim oraz północnym brzegu jeziora Białego,
 - e. okolice miejscowości Elizin na południe od jeziora Sumino,
 - f. pas wzdłuż brzegu Osetnicy od miejscowości Legarda (na północy) poprzez Gašno, Skoki, Walentynów, aż po Kiełpieniec (na południu),
 - g. obszar zawarty w trójkącie pomiędzy miejscowościami Stary Zaboró – Sokołów – Nowy Zaborów,
 - h. tereny położone na gruntach wokół miejscowości Lipa,
 - i. tereny położone wokół miejscowości Osiny.
2. wpisanie do rejestru zabytków części najcenniejszych z naukowo – badawczego punktu widzenia stanowisk. Wszczęcie procedury wpisu stanowiska archeologicznego do rejestru zabytków skutkuje całkowitym wyłączeniem jego terenu spod działalności inwestycyjnej, upraw rolnych czy też zalesiania, co w efekcie prowadzi do „zamrożenia” jego obszaru do czasu realizacji kompleksowych, systematycznych badań wykopaliskowych. Do rejestru powinny być wpisane stanowiska wyjątkowe i unikatowe pod względem znaczenia oraz

wartość poznawcza wykraczająca poza lokalny kontekst naukowo – badawczy. Zgodnie z powyższym, do rejestru zabytków należy wpisać:

- a. Lucień, stanowisko nr 4 i 5 (AZP 51-52/2 i 3) – zespół osadniczy obejmujący obozowiska schyłkowo paleolityczne/mezolityczne, osadę kultury leśnej, osadę kultury łużyckiej, osadę i cmentarzysko kultury przeworskiej oraz osadę wczesnośredniowieczną,
 - b. Helenów, stanowisko nr 1 (AZP 53-53/22) – zespół obozowisk i krzemienic neolitycznych i wczesnobrązowych – kultury pucharów lejkowatych, amfor kulistych i trzcinieckiej,
 - c. Legarda, stanowisko 1 (AZP 52-52/1) – zespół osadniczy prezentujący ciągłość osadniczą od wczesnej epoki brązu po okres lateński,
 - d. Gorzewo, stanowisko nr 10 (AZP 51-52/43) – zespół osadniczy neolityczno – brązowy z kulturami pucharów lejkowatych, trzciniecką i łużycką.
3. dokończenie i skompletowanie pełnej dokumentacji z rozpoznania powierzchniowego terenu Gminy w ramach AZP - przeprowadzenie archeologicznych badań powierzchniowych w obrębie obszaru AZP 54-51, którego część północna stanowi ostatni, nie rozpoznany, fragment terytorium Gminy.
 4. opracowanie bądź włączenie zasobów dziedzictwa archeologicznego do już realizowanych programów naukowo – badawczych o zasięgu ponadregionalnym – włączenie Gminy do programu badań KBN „Monografia Mazowsza Rawskiego”.
 5. opracowanie oferty informującej o zasobach archeologicznych Gminy w celu zainteresowania środowisk naukowych, instytucji i placówek oraz ich pozyskanie do współpracy w zakresie prowadzenia badań wykopaliskowych (np. w ramach praktyk studenckich),
 6. zintegrowanie wysiłków władz samorządowych i rządowych w celu wygenerowania środków finansowych na prowadzenie różnego rodzaju prac archeologicznych.

Ww. propozycje winny znaleźć odzwierciedlenie w planach ogólnym oraz szczegółowych zagospodarowania przestrzennego. Ponadto działania konserwatorskie w przedmiotowym zakresie oraz wyniki badań archeologicznych stanowią materiał wyjściowy i pogładowy dla przygotowywanych przedsięwzięć inwestycyjnych. Wszystkie ww. działania mają jeszcze inny ważny aspekt – są ważnym nośnikiem informacji podkreślających bogactwo lokalnych tradycji osadniczych i kształtujących tożsamość lokalnej społeczności.

5. SIEĆ OSADNICZA GMINY, STRUKTURA FUNKCJONALNO – PRZESTRZENNA

Gmina Gostynin w części południowej jest typową gminą rolniczą natomiast walory przyrodniczo – krajobrazowe części północnej nadały jej charakter rekreacyjno – turystyczny. Gmina posiada 71 jednostek osadniczych w tym 56 sołectw.

Wsie te są zlokalizowane wzdłuż drogi krajowej oraz dróg wojewódzkich, powiatowych i gminnych. Przy drodze krajowej nr 60 zlokalizowana jest głównie zabudowa rozproszona z wyjątkiem wsi Sieraków i Sierakówek przez których centra przebiega.

Gmina nie posiada ośrodka w postaci wsi gminnej. Głównym ośrodkiem gminnym o funkcji administracyjno – usługowej jest miasto Gostynin, będące także ośrodkiem obsługi lokalnej i głównym punktem obsługi ruchu turystycznego.

Najważniejszymi miejscowościami w gminie co do wielkości i rangi a także pod względem ilości mieszkańców są wsie: Lucień , Sierakówek, Gorzewo oraz Sokołów.

Miejscowości takie jak Bierzewice, Nagodów, Strzałki i Osada, zlokalizowane w sąsiedztwie miasta, przy drogach wojewódzkich i powiatowych, są najbardziej atrakcyjnymi miejscowościami do urbanizacji a także dla rozwoju usług bytowych i działalności gospodarczej.

Funkcją dominującą, skoncentrowaną w północnej części gminy, charakteryzującą się dużymi walorami przyrodniczo – krajobrazowymi jest wypoczynek i rekreacja. Wsie letniskowe Gorzewo, Białe, Miałkówek i Huta Nowa stanowią bazę dla tych funkcji.

6. UWARUNKOWANIA DEMOGRAFICZNE I SPOŁECZNE

W gminie Gostynin na stałe zameldowanych jest około 12000 osób (wg danych Urzędu Gminy Gostynin na dzień 31.05.1999r. – 11958 mieszkańców).

Liczba osób w wieku produkcyjnym wynosiła w 1999r. 6600 mieszkańców co stanowi 55% ogółu ludności.

Z rolnictwa utrzymuje się 38% ogółu mieszkańców.

Przyrost naturalny w gminie wynosi: - 2.1 %.

Stopa bezrobocia jest wysoka i wynosi 19,69 %.

6.1. Bezpieczeństwo publiczne.

Bezpieczeństwa publicznego w gminie oraz ochrony przeciwpożarowej i zapobieganiu nadzwyczajnym zagrożeniom zdrowia oraz środowiska strzegą:

Komenda Powiatowa Policji zlokalizowana w m. Gostyninie, obejmująca swym zasięgiem miasto Gostynin i gminy Gostynin, Sanniki, Pacynę i Szczawin Kościelny. Policja prowadzi

wywiady społeczne, patroluje wsie, drogi gminne oraz obiekty użyteczności publicznej. Prowadzona jest także współpraca z Polskim Związkiem Wędkarskim, Służbą Leśną, Państwową Strażą Pożarną, Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej i Stacją Sanitarno – Epidemiologiczną.

Na terenie gminy funkcjonują 22 jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej zrzeszone w Związku Wiejsko – Gminnym OSP. RP. Przy OSP istnieje 10 młodzieżowych Drużyn Pożarniczych.

6.2. Infrastruktura społeczna.

W 2000 roku w gminie funkcjonują tylko publiczne szkoły podstawowe. Zlokalizowane są one w Białym, Białotarsku, Emilianowie, Leśniewicach, Lucieniu, Rębowie, Sierakówku, Skrzanach, Sokołowie, Solcu, Teodorowie, Podgórzu i Zwoleniu.

Gimnazjum ma siedzibę w Białotarsku a także Sierakówku, Emilianowie i Lucieniu jako jego szkoły filialne.

Ponadto funkcjonuje pięć przedszkoli: w Rębowie, Skrzanach, Sokołowie, Zwoleniu i Podgórzu.

Obiekty oświaty są w dość dobrym stanie technicznym.

W gminie nie ma szkół średnich ani wyższych.

W Kozicach działa jedna Biblioteka Gminna z filiami w Lucieniu, Emilianowie, Sokołowie i Białotarsku.

Sportem zajmują się głównie uczniowskie kluby sportowe, ponadto istnieje Wiejski Klub Sportowy w Lucieniu.

Zadania z zakresu ochrony zdrowia realizowane są w trzech Niepublicznych Zakładach Opieki Zdrowotnej w Białotarsku Sokołowie i Lucieniu.

Na terenie Gminy Gostynin do realizacji zadań pomocy społecznej powołano Ośrodek Pomocy Społecznej. Pomoc społeczna ma zapewnioną dobrą bazę techniczną i jest wystarczająca.

Wśród organizacji pozarządowych działają: Gminy Związek Kółek i Organizacji Rolniczych (22) oraz Koła Gospodyń wiejskich (41). Przy GZK i OR działa Gminna Rada Kobiet. Organizacje te znajdują się praktycznie na terenie każdego sołectwa jednakże aktywność ich spada i ogranicza się do podstawowych czynności w obrębie ich działania.

6.3 Budownictwo mieszkaniowe.

Na terenie gminy nie ma większego problemu związanego z brakiem mieszkań. Potrzeby mieszkaniowe są zaspokajane głównie w prywatnych budynkach mieszkalnych jednorodzinnych. Istnieje niewielka potrzeba budownictwa komunalnego.

W gminie Gostynin znajduje się ogółem 3 tyś. budynków mieszkalnych z tego tylko 1 % stanowią budynki komunalne, będące własnością gminy. Są to głównie obiekty wybudowane przed II Wojną Światową, przyjęte przez gminę z zasobów Skarbu Państwa lub zakupione od osób prywatnych. Gmina w miarę możliwości dokonuje remontów obiektów istniejących i utrzymuje dostateczny ich stan techniczny.

6.4. Intensywność wykorzystania terenów.

Poza chronionym prawnie obszarami dobrych gleb, lasów i wód, gmina Gostynin posiada około 140 ha gruntów komunalnych. Głównie są to działki budowlane, rekreacyjne, grunty zabudowane budynkami mieszkalnymi a także grunty pod szkołami, oraz grunty rolne, które gmina oferuje do sprzedaży i dzierżawy. Sprzedawane jest ok. rocznie ok. 40 ha gruntów rolnych. Nabywcami są okoliczni rolnicy, a także ze względu na bliskość lasów i jezior – mieszkańcy pobliskich miast: Gostynina, Płocka, Warszawy i Łodzi, którzy wykorzystują je na cele wypoczynku i rekreacji.

W gminie Gostynin obserwuje się wzmożony ruch gruntami (ok. 300 transakcji rocznie).

6.5. Turystyka i rekreacja.

Jedną z ważniejszych funkcji gminy jest turystyka. Wpływ na jej rozwój mają walory przyrodnicze i kulturowe (naturalny krajobraz, lasy, jeziora, rzeki, łąki, a także zespoły podworskie i stanowiska archeologiczne) oraz dobre skomunikowanie terenu.

Pomimo tego w gminie nie ma dostatecznej bazy turystycznej np. do uprawiania sportów wodnych i turystyki kwalifikowanej.

Obecna baza noclegowa w znacznie mierze jest sezonowa. Na bazę tę składa się w sumie 1079 miejsc noclegowych. Ośrodki wypoczynkowo – rekreacyjne na terenie gminy znajdują się głównie w Mialkówku, Lucieniu i Klusku. Gospodarstwa agroturystyczne zlokalizowane są we wsiach: Białe, Budy Lucieńskie, Choinku, Emilianowie, Helenowie Lucieńskim, Leśniewicach, Lucieniu, Nagodowie i Stanisławowie Skrzańskim.

Na terenie gminy znajdują się też trzy stacje harcerskie: w Gorzewie, Budach Lucieńskich i Zuzinowie.

Generalnie baza noclegowa gminy charakteryzuje się dużym zróżnicowaniem pod względem standardu oferowanych usług.

Chłonność turystyczna gminy wskazuje, że występują tu warunki do 3,5 - krotnego zwiększenia istniejącej bazy noclegowej.

W gminie nie ukształtował się system informacji i promocji turystycznej. Nie ma również ośrodka koordynacyjnego takiego jak Agencja Turystyki.

W gminie winny powstać nowe miejsca noclegowe, schroniska młodzieżowe, campingi, wypożyczalnie sprzętu sportowo-wodnego wraz z możliwością biwakowania, a na obszarach rolniczych winna rozwijać się w większym stopniu agroturystyka.

7. GOSPODARKA I RYNEK PRACY

Gmina licząca 12000 osób, posiada 6608 osób wieku produkcyjnym, a 5436 zawodowo czynnych.

Obszary gminy Gostynin można podzielić na dwie części:

południową – rolniczą (Sieraków, Leśniewice, Skrzany, Białotarsk, Sokołów)

północną – turystyczną (Lucień, Miałkówek, Białe, Gorzewo). Na terenie gminy nie ma znaczącego przemysłu, zakłady przemysłowe stanowią przedsiębiorstwa rolnicze i jedyny zakład produkcyjny, którym jest firma „Sabatini”.

Dominującym sektorem w strukturze funkcjonalnej gminy jest rolnictwo, na które przypada ~ 2100 osób co stanowi 38 % zatrudnionych, 10 % zatrudnionych jest w handlu, a 8 % w usługach. Duża liczba osób zatrudniona jest na terenie miasta Gostynina. Słaby rozwój przedsiębiorczości prywatnej spowodowany jest złym stanem infrastruktury technicznej oraz rozmieszczeniem przedsiębiorstw na terenie miasta. Stan ten wpływa na dużą ilość bezrobotnych i zubożenie mieszkańców.

7.1. Strefa gospodarcza – rolnictwo i leśnictwo.

Rolnictwo opiera się głównie na gospodarstwach indywidualnych, których jest około 2690 oraz Gospodarstwie Rolnym w Sokołowie, utworzonym po byłym PGR. Jest również RSP Sierakówek z siedzibą w Kleniewie, przedsiębiorstwo Rolniczo – Handlowo – Produkcyjno – Usługowe w Belnie, SKR w Solcu i SKR Gostyninie z siedzibą w Leśniewicach.

Na terenie gminy wybudowano kilkanaście ferm drobiu, które funkcjonują i rozwijają się.

Z 2694 gospodarstw rolnych najliczniejszą grupę na terenie gminy stanowią gospodarstwa o powierzchni od 2 do 5 ha. Średnia powierzchnia gospodarstwa wynosi 7,7 ha. Gospodarstwa powyżej 10 ha stanowią 16 % ogólnej powierzchni gospodarstw. W strukturze użytkowników rolnych dominują grunty rolne.

Na terenie gminy lasy państwowe zarządzane są przez Nadleśnictwo Gostynin z siedzibą w Gostyninie.

Głównym gatunkiem lasotwórczym Obrębu Gostynina jest sosna zajmująca blisko 94 % powierzchni leśnej. Jakość drzewostanów sosnowych ocenia się jako przeciętną. Najlepsze jakościowo drzewostany występują w Leśnictwach Choinek i Lucień. Spośród drzewostanów najlepszych jakościowo w warunkach Nadleśnictwa wyodrębniono w Obrębie Gostynin 414 ha gospodarczych drzewostanów nasiennych.

7.2. Strefa gospodarcza (podmioty gospodarcze).

Na terenie gminy funkcjonuje jedno przedsiębiorstwo. Jest to przedsiębiorstwo Produkcyjno – Usługowe „Sabatini”. Przedmiotem działalności gospodarczej jest zakład przemysłu drzewnego, budowa domów jednorodzinnych, roboty budowlane, i produkcje elementów betonowych.

W strukturze branżowej małych podmiotów gospodarczych zdecydowanie dominującym rodzajem działalności jest handel (ponad 50 %). Za nim plasują się ogólnie pojęte usługi:

Struktura podmiotów gospodarczych przedstawia się następująco:

- przemysł	31 podmiotów
- budownictwo	42 podmioty
- transport	44 podmioty
- handel	265 podmiotów
- gastronomia	18 podmiotów
- rolnictwo	7 podmiotów
- usługi	107 podmiotów

Na terenie gminy funkcjonuje 78 sklepów. Większość z nich to niewielkie punkty o dość niskiej jakości świadczonych usług i małym asortymencie towaru. Część z tych placówek jak i większość punktów gastronomicznych otwartych jest tylko sezonowo.

7.3. Wytyczne do aktywizacji gospodarczej.

Aktywizacja gospodarcza obszarów gminy wynikać winna z istnienia szlaku komunikacyjnego w kategorii drogi krajowej nr 60, stwarzającej korzystne powiązanie z regionem.

Gmina znajduje się w strefie aktywizacji gospodarczej, związanej z restrukturyzacją rolnictwa z preferencją dla jej intensyfikacji.

Główne czynniki wpływającymi na funkcje gospodarcze gminy to:

- dominacja rolnictwa,
- możliwość rozwoju turystyki, agroturystyki, małych i średnich przedsiębiorstw, produkcji nieuciążliwej dla środowiska oraz usług i handlu,
- zdecydowana większość podmiotów gospodarczych jako zakłady osób fizycznych,

- korzystne położenie komunikacyjne i geograficzne,
- niewykorzystane obiekty do prowadzenia działalności gospodarczej,
- rozbudowa infrastruktury (wodociągi, kanalizacja, drogi).

Ważnym kierunkiem rozwoju gminy będzie stworzenie sprzyjających warunków dla rozwoju przedsiębiorczości. Działania powinny iść w kierunku stworzenia sprzyjającego klimatu dla rozwoju gospodarczego jak i umiejętne zarządzanie takimi czynnikami będącymi w gestii gminy, jak: planowanie przestrzenne, lokalne podatki, rozwój infrastruktury, współdziałanie z samorządem gospodarczym.

Występujące procesy aktywizacji gospodarczej terenu gminy wskazują na poszerzenie dotychczas przeważającej – jednostronnej funkcji rolniczej w kierunku rozwoju wielofunkcyjnego.

8. GMINNY UKŁAD KOMUNIKACYJNY – stan i funkcjonowanie

Powiązania krajowe gminy z regionem stanowi droga krajowa nr 60 relacji Kutno – Gostynin – Płock – Ciechanów – Ostrów Mazowiecki. Droga ta stanowi ważną w skali kraju drogę tranzytu północ-południe.

Istotną rolę spełniają także cztery drogi wojewódzkie: nr 265 Gostynin – Kowal, nr 573 Gostynin – Nowy Duninów, nr 582 Żychlin – Gostynin oraz 581 Gostynin – Krośnice, która dochodzi do międzynarodowej trasy drogowej nr 2 Berlin – Warszawa – Moskwa.

Przez wschodni fragment gminy projektowana jest autostrada A1 z węzłem położonym w odległości 8 km na południe od granic gminy Gostynin.

Długość drogi krajowej nr 60 przebiegającej przez gminę Gostynin wynosi 11 km a drogi wojewódzkie nr 265, 573, 581 i 582 wyznaczają łącznie odcinek o długości 28,5 km.

Przez obszar gminy przebiega również sieć dróg powiatowych, które zajmują 93 km, z tego odcinek o długości 53 km nie posiada nawierzchni utwardzonej.

Drogi gminne mają łączną długość 108 km, w tym o nawierzchni twardej tylko 4 km.

Publiczną obsługę komunikacji samochodowej prowadzi na obszarze gminy PKS poprzez linie autobusowe, dające połączenie z Płockiem, Kutnem, Łodzią oraz sąsiednimi gminami a także na połączeniach dalekobieżnych. Komunikację autobusową zapewniają także prywatne firmy przewozowe.

Gmina nie posiada urządzonych miejsc parkingowych.

Korzystna jest również dostępność komunikacyjna kolejowa, ze względu na dogodny dojazd na teren gminy z Łodzi i innych miast położonych w tej części Polski. Stacje kolejowe lub przystanki zlokalizowane są w Gostyninie, Sierakówku i Rogożewku.

9. INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

Infrastruktura techniczna wywiera znaczny wpływ na rozwój społeczno – gospodarczy i przestrzenny gminy, inwestycje z zakresu infrastruktury technicznej często przesądzają na długi okres kierunki i tempo rozwoju gminy.

Infrastruktura techniczna spełnia szereg funkcji:

- zaopatrzeniową: dostarcza wodę, energię itp.
- lokalizacyjną: wpływa na rozmieszczenie obiektów produkcyjnych, steruje osadnictwem,
- integracyjną: aktywizuje działania społeczno – gospodarcze.

Standardy infrastruktury wskazują pośrednio na warunki życia mieszkańców wsi kulturę rolną.

Analizę dotychczasowego technicznego uzbrojenia terenu wykonano w oparciu o materiały inwentaryzacyjne i statystyczne.

9.1. Zaopatrzenie w wodę.

Na terenie gminy Gostynin główny użytkowy poziom wodonośny znajduje się w piaszczystych utworach czwartorzędowych. Północna część gminy należy do Głównego Zbiornika Wód Podziemnych Nr 220 – „Pradolina Środkowej Wisły”, ze względu na wysoką zasobność oraz walory użytkowe. Poziom wodonośny pozbawiony jest izolującej pokrywy utworów trudniej przepuszczalnych i wody nie są chronione przed możliwością migracji zanieczyszczeń z powierzchni terenu. W środkowej i południowej części gminy jakość wody podziemnej zabezpieczona jest warstwą glin na powierzchni. Ogólnie ujmowane wody charakteryzują się średnią i wysoką jakością. Czwartorzędowe piętro wodonośne charakteryzuje się wodoprzewodnością 10-30m³/h oraz wydajnością typowej studni ok. 30m³/h. Zdecydowanie mniejszą zasobnością charakteryzuje się poziom trzeciorzędowy i wykorzystywany jest sporadycznie do zaopatrzenia w wodę. Mieszkańcy gminy Gostynin zaopatrywani są w wodę w oparciu o 9 większych ujęć i stacji wodociągowych będących podstawą wodociągów grupowych, a zlokalizowanych w miejscowościach: Bierzewice $Q_{\text{śrd}}=48\text{m}^3/\text{d}$ - (50%), Kozice $Q_{\text{śrd}}=410\text{m}^3/\text{d}$ - (70%), Dąbrówka $Q_{\text{śrd}}=40\text{m}^3/\text{d}$, Józefów $Q_{\text{śrd}}=560\text{m}^3/\text{d}$ - (80%), Lucień $Q_{\text{śrd}}=710\text{m}^3/\text{d}$ - (85%), Bielawy $Q_{\text{śrd}}=400\text{m}^3/\text{d}$ - (70%), Sieraków $Q_{\text{śrd}}=147\text{m}^3/\text{d}$ - (60%), Leśniewice $Q_{\text{śrd}}=220\text{m}^3/\text{d}$ - (60%), Stanisławów Skrzański $Q_{\text{śrd}}=45\text{m}^3/\text{d}$ - (65%) (w nawiasach podano istniejące rezerwy wydajności ujęć). Na terenie gminy funkcjonuje też szereg pojedynczych studni zaopatrujących w wodę indywidualnych użytkowników, zakłady przemysłowe, ośrodki wczasowe. Wskaźnik zwodociągowania gminy

(ilość mieszkańców korzystających z sieci wodociągowej do ogólnej liczby ludności) wynosi 70%.

Stacje wodociągowe są eksploatowane zgodnie z pozwoleniami wodnoprawnymi i posiadają znaczne rezerwy przepustowości. Uzdatniona woda jest dobrej jakości. Program perspektywicznego zaspokojenia potrzeb w zakresie zaopatrzenia w wodę mieszkańców oparty jest na istniejących ujęciach.

9.2. Gospodarka ściekowa.

Na terenie gminy Gostynin gospodarka ściekowa (ścieki gospodarczo – bytowe) nie jest uporządkowana i stanowi istotną barierę rozwoju gminy. Powszechnym rozwiązaniem gospodarki ściekami jest gromadzenie ich w zbiornikach bezodpływowych (szamba), nie zawsze szczelnych. W gminie funkcjonuje jeden zbiorczy system kanalizacji sanitarnej z oczyszczalnią ścieków w miejscowości Lucień. Jest to oczyszczalnia mechaniczno – biologiczna o przepustowości nominalnej 100m³/d, z możliwością rozbudowy do 200m³/d. Obecnie jest wykorzystywana w 25%. Także miejscowość Białotarsk posiada wybudowaną oczyszczalnię ścieków obecnie realizowana jest sieć kanalizacyjna. Program uporządkowania gospodarki ściekowej w gminie przewiduje następujące sposoby utylizacji ścieków:

- budowę zbiorczych systemów kanalizacji grawitacyjno – ciśnieniowej w oparciu o 6 nowych oczyszczalni ścieków, 2 istniejące oraz oczyszczalnię w mieście Gostyninie,
- gromadzenie ścieków w zbiornikach szczelnych i wywóz na oczyszczalnię w miejscowościach położonych na terenie o słabej izolacji poziomów wodonośnych,
- budowę indywidualnych systemów utylizacji ścieków w miejscowościach położonych w obszarze o dobrej izolacji użytkowego poziomu wodonośnego

Zadaniem priorytetowym jest rozbudowa infrastruktury kanalizacyjnej i oczyszczalni ścieków na obszarach turystycznych.

9.3. Zaopatrzenie w gaz.

Obecnie mieszkańcy gminy zaopatrują się w gaz do celów bytowo – gospodarczych wykorzystując system butłowy. Przez teren gminy Gostynin przebiega kilka nitek gazociągów wysokiego ciśnienia (Kutno – Gostynin, Gostynin – Gustorzyn) o długości ok. 30km, niestety na terenie gminy nie ma przyłączy gazowych, nie jest zrealizowany system gazociągów średniego ciśnienia. Programowane jest zaopatrzenie gminy w gaz przewodowy ziemny wysokometanowy poprzez budowę sieci gazociągowej średniego ciśnienia od istniejącej

stacji redukcyjno – pomiarowej I^o w mieście Gostyninie (wschodnia część gminy) oraz projektowanej w miejscowości Kozice (zachodnia część gminy).

9.4. Gospodarka cieplna.

W gminie Gostynin brak centralnych systemów zaopatrzenia w ciepło. Gospodarstwa rolne i mieszkaniowe zaopatrywane są w ciepło do celów bytowo – gospodarczych i grzewczych z indywidualnych źródeł ciepła wykorzystujących w większości niskiej jakości paliwo. Funkcjonują kotłownie lokalne związane z zabudową wielorodzinną, obiektami użyteczności publicznej, zakładami przemysłowymi i ośrodkami wczasowymi.

Z punktu widzenia ochrony środowiska przyrodniczego powinna następować sukcesywna konwersja źródeł ciepła - wykorzystywanie paliw i technologii proekologicznych.

9.5. Gospodarka odpadami.

Gospodarka odpadami stałymi w gminie oparta jest gromadzenie odpadów do pojemników, z których są one wywożone i utylizowane na międzygminnym składowisku odpadów we wsi Franki - gmina Krośniewice. Teren gminy obsługiwany jest przez dwie wyspecjalizowane firmy wywozowe dysponujące specjalistycznym taborem samochodowym oraz nowoczesnymi pojemnikami do gromadzenia odpadów. Szacuje się, że ok. 70% mieszkańców objętych jest obsługą wywozu odpadów. Problemem jest powolność działań w zakresie wdrażania selektywnej zbiórki odpadów, a także zaśmiecanie odpadami atrakcyjnych turystycznie obszarów gminy.

9.6. Mała retencja.

W ostatnich latach pojawia się konieczność podejmowania w szerszym zakresie działań zmierzających do retencjonowania wody. Na terenie gminy występuje niska retencja naturalna, nieliczne obiekty małej retencji są zaniedbane. Występujące zbiorniki wodne naturalne i sztuczne przewidziane do odmulenia, utrzymania, modernizacji (wymagana budowa urządzeń piętrzących) znajdują się w zlewni rzeki Skrwy Lewej, w miejscowościach: Żelazne, Przerwa, Lisica, Strzałki, Ciołek, Stary Zaborów, Ruda, Osiny, Osada.

10. PRZEPISY PRAWA MIEJSCOWEGO

Z dniem 1 stycznia 2003r. utracił ważność miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Gostynin zatwierdzony uchwałą Nr 38/V/94 Rady Gminy Gostynin z dnia 5 grudnia 1994r. (Dz. Urz. Województwa Płockiego Nr 9 z dnia 08.12.1994r. poz. 124).

Gmina posiada obowiązujące miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego dla obszarów części wsi: Legarda, Gorzewo, Lucień, Białotarsk, Stery Zaborów i Bolesławów. Na ukończeniu jest plan (przygotowany do uchwalenia) dla terenu części wsi Białe.

Stan pokrycia terenu gminy miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego jest niedostateczny i zachodzi pilna potrzeba opracowania planów dla terenów uzbrojonych już w infrastrukturę techniczną i dla tych terenów, które cieszą się największym zainteresowaniem inwestorów, głównie pod funkcje letniskowe, mieszkaniowe i działalność gospodarczą.

Istnieje pilna potrzeba sporządzenia miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego dla wsi letniskowych: Gorzewo, Miałkówek, Huta Nowa i Zuzinów.

Źródła informacji:

1. Miejscowy plan ogólny zagospodarowania przestrzennego gminy Gostynin zatwierdzony Uchwałą Nr 38/V/94 Rady Gminy Gostynin z dnia 5 grudnia 1994r. (Dz. Urz. Województwa Płockiego Nr 9 z dnia 08.12.1994r. poz. 124).
2. Opracowanie fizjograficzne do planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Gostynin opracowane przez Geoprojekt – Poznań 1985
3. Opracowanie fizjograficzne do planu ogólnego zagospodarowania przestrzennego gminy Rataje opracowane przez Geoprojekt – Poznań 1986
4. Raport o stanie gminy opracowany przez Urząd Gminy Gostynin w 1999r.
5. Atlas stanu i zagrożeń środowiska województwa płockiego. Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Płocku. Płock 1997
6. Kondracki J. Geografia fizyczna Polski PWN. Warszawa 1988
7. Przedsiębiorstwo Geologiczne „Polgeol” Warszawa, Oddział w Łodzi. Inwentaryzacja surowców mineralnych, złóż, wyrobisk i składowisk odpadów w systemie INGSURMIN miasta i gminy Gostynin woj. płockie . Łódź 1991
8. Raport Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Warszawie. Jakość i zagrożenie wód powierzchniowych w województwie mazowieckim. Warszawa 2002
9. Stan środowiska przyrodniczego w województwie płockim. Część III Powietrze. Państwowa Inspekcja Ochrony Środowiska. Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska w Płocku. Płock 1996
10. Ewidencje parków zabytkowych, maszynopisy, archiwum Delegatury w Płocku WO SOZ Województwa Mazowieckiego, Płock, ul. Zduńska 13 a,
11. Katalog Zabytków Sztuki w Polsce, red. Izabella Galicka i Hanna Sygetyńska, Warszawa 1975, t. X, z. 3, Dawny Powiat Gostyniński,
12. Słownik Geograficzny Królestwa Polskiego i innych krajów słowiańskich, Warszawa 1880 – 1902.
13. Wytyczne konserwatorskie do planu regionalnego województwa płockiego, Warszawa, 1989, maszynopis, archiwum Delegatury w Płocku WO SOZ Województwa Mazowieckiego, Płock, ul. Zduńska 13 a.
14. Białe Karty zabytków architektury, Karty Cmentarzy, opracowania w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski, maszynopisy, SOZ w Płocku.\

Przepisy prawne:

1. Ustawa z dnia 15 lutego 1962 roku o ochronie dóbr kultury (tekst jednolity: Dz. U. z 1999 roku nr 98, poz. 1150).
2. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 6 września 2000 roku w sprawie warunków wykorzystania zabytków nieruchomych na cele użytkowe oraz zasad i trybu przyznawania dotacji z budżetu państwa przeznaczonych dla użytkowników zabytków, prowadzących prace remontowe i konserwatorskie przy zabytkach (Dz. U. Nr 86, poz. 964),
3. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 6 września 2000 roku w sprawie prowadzenia rejestru zabytków i centralnej ewidencji dóbr kultury (Dz.U.Nr86, poz. 965),
4. Rozporządzenie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego z dnia 18 października 2000 roku w sprawie zasad i trybu udzielania i cofania zezwoleń na prowadzenie prac konserwatorskich, archeologicznych i wykopaliskowych oraz warunków ich prowadzenia i kwalifikacji osób uprawnionych do wykonywania tych prac (Dz. U. Nr 93, poz. 1033).

PRACOWNIA PROJEKTOWANIA ARCHITEKTONICZNEGO I URBANISTYCZNEGO
09-410 PŁOCK ul. ZUBRZYCKIEGO 54 ☎ (024) 266-78-84

ZESPÓŁ AUTORSKI opracowania STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY GOSTYNIN

Główny projektant: mgr inż. arch. Alicja Krymowa

**upr. urb. Nr 607/88
upr. bud. Nr 113/80**

Projektanci: mgr Dorota Zaremba – zagadnienie kulturowe i przyrodnicze

mgr inż. Alicja Jaworska - Pejta – infrastruktura techniczna

upr. urb. 1500 ochrona środowiska

mgr inż. Anna Cylińska -Grzelak – zagadnienia społeczne

i gospodarcze

mgr inż. Andrzej Szymczak – komunikacja

mgr sztuki Agnieszka Król – opracowanie graficzne

tech. bud. Elżbieta Morozow - Lisiecka – opracowanie graficzne

tech. fot. Igor Krymow – opracowanie komputerowe